

Eija Laakso AL08

Tapahtumavisualisointia tekstilein

Case: Lasten ja nuorten Lumotut -sanataideviikot

Kulttuuritalo Valve, Oulu

Opinnäytetyö

Kevät 2012

Kulttuurin yksikkö

Muotoilun koulutusohjelma

Lifestylemuotoilu

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Kulttuurin yksikkö

Koulutusohjelma: Muotoilun koulutusohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Lifestylemuotoilu

Tekijä: Eija Laakso

Työn nimi: Tapahtumavisualisointia tekstiilein, Case :Lasten ja nuorten Lumotut -sanataideviikot

Ohjaajat: Anne Kuusela, Merja Juppo

Vuosi: 2012

Sivumäärä: 53

Liitteiden lukumäärä: 9

Opinnäytetyö käsittelee tapahtumavisualisoinnin suunnittelua, jonka pääpainona ovat tekstiilit, erilaiset sisusteet ja tilaratkaisu suunnitelma. Tapahtuma paikkana on Oulun kaupungin kulttuurikeskus, Kulttuuritalo Valve. Visualisointi tehdään lasten ja nuorten Lumotuille -sanataideviikoille, jotka järjestetään keväällä 2012. Tapahtumaan suunnitellaan lattialle sijoitettavia istuintyynyjä ja pehmusteita, sekä erilaisia tekstiilielementtejä koristamaan festivaalissa käytettäviä tiloja. Suunnittelu sisältää myös tapahtumaan kuuluvien erilaisten toimintapisteiden sijoittelua.

Tutkimukseen lähestytään käyttäjälähtöisen suunnittelu kautta ja tutkitaan käyttäjän muoto- sekä värimaailma mieltymyksiä. Tutkimusmenetelmissä havainnoidaan käyttäjää aktiivisessa tilanteessa ja käytetään tutkimus tuloksia hyödyksi muotoilun prosessissa. Ideoinnin ja luonnosten kautta päädytään lopullisiin tuotteisiin, jotka ovat mallinnettu erillisinä tuotteina, sekä sijoitettuna tulevaan käyttöympäristöön.

Avainsanat : tapahtumavisualisointi, sisusteet, tilasuunnittelu, tekstiiliset sisustuselementit

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School Of Culture and Design

Degree programme: Degree Programme in Design

Specialisation: Lifestyle Design

Author: Eija Laakso

Title of thesis: Décor for an event with fabrics and soft goods, Case: Children`s book festival in Cultural Centre Valve in Oulu

Supervisors: Anne Kuusela, Merja Juppo

Year: 2012 Number of pages: 53 Number of appendices: 9

This thesis discusses the design process of the décor to the children`s book festival. Décor is made by using fabrics and soft materials. The festival is in Cultural Centre Valve in Oulu in spring 2012. The design work consists of soft seats, soft elements and interior design.

The user-centred design method is used in the theoretical part of the thesis. The research method involves the observation of the users. The results of the research are considered on the process of design. The products are modelled in environments where there are used.

Keywords: Event decoration, soft goods, interior design, fabric elements

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
1 JOHDANTO.....	8
2 BRIEF.....	9
2.1 Kulttuuritalo valve.....	10
2.1.2 Toiminta.....	10
2.1.2 Tila-analyysi.....	13
2.2 Lasten ja nuorten lumotut sanataideviikot.....	15
2.2.1 Teema.....	15
2.2.2 Ohjelma.....	16
2.2.3 Graafinen ilme.....	17
3 LASTEN JA NUORTEN TAIDE JA KULTTUURI.....	19
4 TAPAHTUMAVISUALISOINTI.....	21
4.1 Kulttuuri ja yleisötapahtumat.....	21
4.2 Visualisointi.....	21
4.3 Värien visuaalinen viestintä.....	22
4.4 Toimivat tilaratkaisut tapahtumassa.....	22
4.5 Julkisten tilojen paloturvallisuus ohjeet.....	23
5 KÄYTTÄJÄTIETOOON PERUSTUVA TUOTESUUNNITTELU.....	26
5.1 Käyttäjätiedon hankinta.....	26
5.2 Käyttäjätieto tukena hyvälle tuotteelle.....	27
5.3 Käyttäjäkeskeisen suunnittelun menetelmät.....	28
5.4 Havainnoitua, haastatteluja ja työpajoja.....	28
5.4.1 Haastattelu.....	29
5.4.2 Havainnointi.....	30
5.4.3 Työpajat.....	32
6 MUOTOILUN TAVOITTEET.....	34

7 MUOTOILUPROSESSI	35
7.1 Kuvakollaasit.....	35
7.2 Mindmapit	35
7.3 Ideointi	36
7.4 Luonnokset	37
7.5 Valmiit tuotteet ja suunnitelmat	41
8 POHDINTAA	47
LÄHTEET	48
LIITTEET	53

Kuva-, kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvaluettelo

Kuva 1. Konstilan kädentaitoryhmien tekemä jääkylä helmikuussa 2011. Taustalla näkyy Kulttuuritalo Valve (Kulttuuritalo Valve 2012).....	11
Kuva 2. Soiva Siili Vihastenkarinkodin päiväkodissa, 2007 (Soiva Siili 2012b).....	12
Kuva 3. Kuvia Valvesalista (Facebook 2011; Kulttuuritalo valve 2012d).....	14
Kuva 4. Kuvia kahvila Mintusta (Kulttuuritalo Valve 2012a; Laakso 2012a).....	14
Kuva 5. Kuvia Antero Vipusen Aarrearkku näyttelystä. Pohjan neito ja Louhi (Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poon kannatus yhdistys ry 2012).....	16
Kuva 6. Linda Bondestamin kuvituksia (Kulttuuritalo Valve 2012m; Linda Bondestam 2010).....	17
Kuva 7. Sanataideviikkojen vuoden 2012 Graafinen ilme. Tekijä: kuvataiteilija Linda Bondestam.	18
Kuva 8. Taiteen avulla ilmaistaan ajatuksia ja tunteita (Idelia Päiväkodit 2012; Suomen lasten ja nuorten säätiö 2011, Kuva: Antero Tenhunen).....	19
Kuva 9. Väriympyrän avulla värien käyttö helpottuu suunnittelussa (Stanicek 2010; Laakso 2012e).	23
Kuva 10. Merkinnät syttyvyysluokasta (Finlayson 2012).....	24
Kuva 11. Kuvataidekoululaiset suunnittelemassa ja piirtämässä (Laakso 2012b)..	31
Kuva 12. Työpajatehtävässä käytetyt värit ja muodot.....	33
Kuva 13. Suunnittelua ja ideointia auttavat kuvakollaasit (Laakso 2012f.).....	35
Kuva 14. Miellekartat helpottavat kokoamaan ideoita suunnittelussa (Laakso 2012g).....	36
Kuva 15. Ideointi vaiheen piirroksia (Laakso 2012h).	36
Kuva 16. Toimeksiantajalla näytetyt luonnokset istuintyynyistä ja putkityynyistä (Laakso 2012h).	37
Kuva 17. Toimeksiantajalle näytetyt luonnokset roikkuvista elementeistä (Laakso 2012h).....	38
Kuva 18. Toimeksiantajalle esitetyt luonnokset pöytäliinoista (Laakso 2012h).	39

Kuva 19. Ehdotelma valvesaliin tulevista matoista ja pehmusteista (Laakso 2012h)	39
Kuva 20. Ensimmäinen toimeksiantajalle näytetty planssi kahvilan tilaratkaisuista (Laakso 2012i)	40
Kuva 21. Istuintyyny ja istuintyyny punaisilla pörrömatoilla (Laakso 2012j)	42
Kuva 22. Putkityyny (Laakso 2012j)	42
Kuva 23. Aurinko (Laakso 2012j)	43
Kuva 24. Pöytäliinat (Laakso 2012j)	44
Kuva 25. Karusellikoristeet (Laakso 2012j)	45

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Tuotteen käytettävyyteen liittyvät tekijät (Kettunen 2001, 36)	26
Kuvio 2. Tuotteen tai palvelun hyvät ominaisuudet (Hyysalo 2009, 20)	29

Taulukkoluetelo

Taulukko 1. Työpajatehtävän tulokset, värit ja muodot pistejärjestyksessä	33
---	----

1 JOHDANTO

Kädessäsi oleva opinnäytetyö käsittelee tapahtumavisualisoinnin suunnittelua ja toteutusta teksteihin ja erilaisiin sisustuksiin. Työ on lifestylemuotoilun opiskelijan opinnäytetyö ja tehty yhteistyössä Oulussa sijaitsevan Kulttuuritalo Valveen kanssa. Tapahtuma, mihin visualisointi suunniteltiin ja toteutettiin, on joka kevät lasten ja nuorten Lumotut -sanataideviikot.

Ensimmäisenä työssä esitellään toimeksianto eli brief, jossa kerrotaan tarkemmin kulttuuritalo Valveesta, sekä siellä tapahtuvasta toiminnasta, tiloista, sanataideviikosta, ohjelmasta ja esitellään tapahtuman graafisen ilmeen suunnittelija, kuvataiteilija Linda Bondestam. Luvussa kolme kerrotaan lasten ja nuorten kulttuurista Suomessa, sekä taiteen ja taidekasvatuksen merkityksestä. Tapahtumavisualisointiin keskitytään luvussa neljä: pohditaan, miksi tapahtumia järjestetään ja käydään läpi visualisointiin, sommitteluun ja väreihin liittyviä teorioita. Myös turvallisuus on tärkeää huomioida suunniteltaessa julkisiin tiloihin tulevia tekstejä.

Muotoilija suunnittelee tuotteensa käyttäjälleen ja käyttäjäkeskeisensuunnittelun menetelmiä käyttämällä, suunnittelija löytää tietoa tuotteen käyttäjästä. Luvussa viisi tarkastellaan edellämainittuja menetelmiä, sekä kuvaillaan opinnäytetyön tiedonhankintaprosessissa käytettyjä haastattelu- ja havainnointi tilanteita. Ja työpaikkoja, joissa tehtävien avulla saadaan tietoa kohderyhmän muoto- ja värimielityksistä. Näin käyttäjätieto auttaa suunnittelemaan miellyttävän ja käytännöllisen tuotteen. Luvussa kuusi kootaan muotoilun tavoitteet briefistä, tiedonhankinnasta ja sen tuloksista, joiden pohjalta suunnittelija voi aloittaa muotoilun prosessin.

Muotoilun prosessin ensimmäinen vaihe on kuvakollaasien tekeminen ja ajatuskartan laatiminen, näiden kautta alkaa ideointi ja ajatusten rakentaminen tuotteista. Toimeksiantajalle näytettyjen luonnosten pohjalta suunnitelmia kehitettiin eteenpäin ja kappaleen lopussa esitellään valmiit tuotteet ja suunnitelmat. Lopuksi luvussa kahdeksan tekijän mietteitä ja ajatuksia työn etenemisestä, sekä pohdintaa työn tavoitteiden toteutumisesta.

2 BRIEF

Toimeksianto eli brief opinnäytetyöhön tuli Oulun kaupungin lasten ja nuorten kulttuurituottajalta Katri Tenetziltä. Oulun kulttuuritalossa Valveella järjestetään joka kevät lasten ja nuorten –sanataideviikot, joille haluttiin uutta visuaalista ilmettä. Sanataideviikolle toivottiin suunniteltavaksi kahteen tilaan: kahvila Minttuun ja 138 paikkaiseen Valvesaliin, tekstiileitä, mattoja ja visuaalisia elementtejä. (Tenetz 2012.)

Valvesali on tarkoitettu näytöksiä ja esityksiä varten, saliin haluttiin uusia ajatuksia ja ideoita siihen, miten lapsilla ja vauvoilla olisi mukavampi seurata näytöksiä ja esityksiä lattialla istuessaan. Istuintyyny ja erilaiset lattiamatot olivat toiveena saliin tulevassa suunnittelussa. Valvesalissa esityksiä on kahtena päivänä. Kahvila Mintussa, suunnittelun kohteena olisivat pöytäliinat ja jonkinlaiset koristeet tai visuaaliset elementit. Kahvila on kylmän harmaa väritykseltään mikä antaa viileän vaikutelman, joten tilaan haluttiin värikyttä ja tunnelmallisuutta tekstiilien avulla. Hyvää tilaratkaisu vaihtoehtoa myös kaivattiin kahvilassa sijaitsevien pöytien ja sinne tulevien työpajojen suhteen. Kahvilan takaosassa on pieni koroke, jossa pidetään esityksiä festivaali viikolla. Korokkeen eteen laitettaisiin matto, sekä lisäksi istuintyynyjä. Esityksiä kahvilassa on kahtena päivänä tapahtumaviikolla. Kahvilan etuosaan sijoitetaan festivaalien infopiste ja kirjamyynä, pisteen visuaaliseen ilmeeseen haluttiin ehdotuksia ja vinkkejä. Toimeksiantoon projektin edetessä lisäksi tuli lukunurkkauksen visuaalinen suunnittelu, joka sijoitetaan kulttuuritalolle festivaalien jälkeen. (Laakso 2012k.)

Suunniteltavien tuotteiden täytyisi olla monivuotisia. Sanataideviikkojen teema ja siihen liittyvän näyttely vaihtuu vuosittain, siksi tuotteiden ulkonäkö ei saa olla liian sidoksissa vuosittain vaihtuvaan teemaan. Istuintyynyjä ja mattoja käytetään seuraavinakin vuosina ja tulevista teemoista ei vielä tiedetä. Toimeksiantajan toiveena oli, että tuotteiden täytyisi olla nopeasti pakattavissa, pieneen tilaan meneviä ja hyvin säilytettäviä. Kulttuuritalolla olevat säilytystilat ovat pienet, joten suunniteltavat tuotteet eivät saisi viedä paljoa kaappi- tai säilytystilaa. Kierrätysmateriaalin käyttö tuotteissa olisi suotavaa. Budjetti eli varattu raha projektiin on noin 1000 euroa. (Laakso 2012k.)

Jo olemassa olevia tuotteita Valveella on kaksi punaista pyöreää mattoa, kaksi pitkää suorakaiteenmuotoista käytävä mattoa, kolme suorakaiteen muotoista punaista pörrömattoa, 25 kappaletta pientä istuintyynyä, neljä kappaletta jumppamattoja, kaksi pehmoista vilttiä ja viisi vihreää puuvillaista pöytäliinaa. Näitä tuotteita käytetään tai niiden muokkaaminen on mahdollista konseptia suunniteltaessa. Monena vuonna mukana olleet ilmapallot tulevat tänäkin vuonna, pallojen värit valitaan teeman mukaan, kuitenkin käyttäen tytöille ja pojille mieluisia värejä.

2.1 Kulttuuritalo Valve

Kulttuurin ja taiteen tyyssija Oulussa on Kulttuuritalo Valve. Hallituskatu seitsemässä sijaitsevan talon tarkoituksena on tarjota toimitiloja tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäjille, sekä kehittää toimintaedellytyksiä kulttuurin ja taiteen toimijoille. Oulun kaupungin kulttuuritalo on rakennettu 1800 -luvun lopulla ja alun perin rakennettiin kauppakartanoksi. Kesken rakennustöiden talon isännöisyys vaihtui kaupungille ja talosta rakennettiin kaupungintalo sekä poliisilaitos vankiloineen. 1990 -luvun taitteessa talo peruskorjattiin, minkä jälkeen taloon muutti nuoriso- ja kulttuuritoimi. Myöhemmin taloon on myös rakennettu tiloja kädentaidon ja muotoilun opetukseen. Historiansa vuoksi talossa on ripaus vanhaa sekoitettuna tähän päivään, vanhan talon henki uusilla ratkaisuilla. Yli sata vuotias talo palvelee loistavasti kaupunkilaisiaan kulttuurin keskuksena. (Kulttuuritalo Valve 2012f; Kulttuuritalo Valve 2012.)

2.1.1 Toiminta

Valveella toimii julkisia ja yksityisiä toimijoita, sekä neljä valtakunnallista kulttuurin aluekeskusta: Oulun elokuvakeskus, Pohjoinen valokuvakeskus, tanssikeskus Jo-Jo ja lasten kulttuuriverkosto Taikalamppu. Kulttuuritalossa järjestetään toimintaa erilaisille asiakkaille ja yleisölle. Työpajat, kerhot, festivaalit, vaihtuvat näyttelyt, konsertit ja teatteriesitykset antavat mielenkiintoista kulttuuritarjontaa jokaiselle sitä haluavalle. (Kulttuuritalo Valve 2012f.)

Käsityö- muotoilu- ja arkkitehtuuriopetusta lapsille, nuorille ja aikuisille tarjotaan työpaja Konstilassa. Työpajojen tarkoituksena on oppia muotoilua ja arkkitehtuuria tekemisen ja tutkimisen kautta. Innostavuus, elämyksellisyys, oivaltamisen ilo ja

keksimisen riemu ovat Konstilan työpajojen anteja (Kuva 1). (Kulttuuritalo Valve 2012g.)

Valveella sijaitsee oma elokuvateatteri Studio, jossa näytöksiä on melkein päivittäin. Elokuvaakin voi harrastaa Oulun Elokuvaokeskuksen järjestämässä kerhoissa. Kerhojen tarkoituksena on tutustua elokuvataiteeseen tekemällä ja katsomalla, sekä edistää elokuvataiteen tuntemusta, tutustua ja tutkia sen historiaan. Elokuvaokeskus ylläpitää myös suomen toiseksi laajinta elokuvakirjastoa ja arkistoa. Myös koulu- ja päiväkotikäisille lapsille studiossa järjestetään esityksiä ja heille on omat jokavuotiset lasten ja nuorten elokuvafestivaalit. (Oulun elokuvakeskus ry 2012.)

Kuva 1. Konstilan kädentaitoryhmien tekemä jääkylä helmikuussa 2011. Taustalla näkyy Kulttuuritalo Valve (Kulttuuritalo Valve 2012h).

Tanssia ja musiikkia Valveella on mahdollisuus kuulla ja kokea. Tanssiopetusta antavat erilaiset tanssikoulut niin balettiin, flamencoön, rivitanssiin kuin show- ja

diskotanssiinkin. Musiikki tarjonnasta huolehtii 35 vuodessa järjestettävää konserttia. Lapsille ja lapsien kanssa työskenteleville musiikin työpajoja järjestää Soiva Siili, pajoissa työstetään lauluja runoista, loruista ja tarinoista (Kuva 2). (Kulttuuritalo Valve 2012i; Soiva Siili 2012a.)

Teatteriesityksiä kulttuuritalolla järjestää lapsille nukketeatteri Akseli Klonkki, joka on erikoistunut juuri nukke- ja välineteatterinäytelmiin. Esityksiä vuodessa on noin 12 ja ne esitetään teatterin kotinäyttämöllä kulttuuritalon Valvesalissa. Aikuiseen makuun näytöksiä talolla järjestää Oulun ylioppilasteatteri, jolla näytelmiä on viisi vuodessa. Yhteensä teatteriesityksiä Valvesalissa nähdään vuodessa yli 200. (Kulttuuritalo Valve 2012j; Nukketeatteri Akseli Klonk 2012; Oulun ylioppilasteatteri 2011- 2012.)

Näyttelyitä Valvegalleriassa, Rantagalleriassa ja Kummigalleriassa järjestävät Pohjoinen valokuvakeskus ja Oulun taiteilijaseura 63 ry. Valokuva näyttelyitä on 15 vuodessa ja ne ovat koti- ja ulkomaisten valokuvataiteilijoiden näyttelyitä. Näyttelyt sisältävät isompia ja pienempiä kokonaisuuksia, sekä videotaidetta. Taide­näyttelyitä järjestää Oulun taiteilijaseura, joka pyrkii toiminnallaan kasvattamaan yleisön kiinnostusta ja lisäämään visuaalisen taiteen tuntemusta. Seuran visuaalinen keskus: Galleria 5, sijaitsee kulttuuritalon vieressä. (Pohjoinen valokuvakeskus 2012; Oulun taiteilijaseura 63 ry 2012; Kulttuuritalo Valve 2012k.)

Kuva 2. Soiva Siili Vihastenkarinkodin päiväkodissa, 2007 (Soiva Siili 2012b).

Kulttuuritalolla järjestetään erilaisia festivaaleja ympäri vuoden. Eri taiteen alojen kuten elokuvan, musiikin, teatterin, musiikkivideon ja sanataiteen festivaalit tarjoavat elämyksiä jokaiselle niistä kiinnostuneelle. Lumotut -sanataideviikot tarkemmin esittelyssä kappaleessa 2.2. (Kulttuuritalo Valve 2012e.)

2.1.2 Tila-analyysi

Suunniteltaessa visuaalisia elementtejä tai tuotteita täytyy kartoittaa ja analysoida tilaa, mihin tuote sijoitetaan ja minkälainen on sen tuleva käyttöympäristö. Tärkeä on myös aistia, sekä tunnustella tilan tunnelmaa ja värimaailmaa. Sanataideviikkojen näytökset ja esitykset tapahtuvat kulttuuritalon kahdessa eri tilassa *Valvesalissa ja kahvila Mintussa*.

Valvesali sijaitsee kulttuuritalon ensimmäisessä kerroksessa (Kuva 3). Salin pituus on 19 metriä ja leveys 14 metriä, neliöitä salissa on 266 m². Salin takaosassa sijaitsevan katsomon koko on 9 metriä pitkä ja 11 metriä leveä eli 99 m². Katsomon penkkirivistöjä on yhdeksän, paikkoja 138. Sanataideviikkojen esityksien ajaksi katsomoa siirretään taaksepäin, että lapsille jäisi enemmän tilaa katsoa esityksiä. Rivistöjä jätetään noin viisi, että salissa olisi silti istuinpaikkojakin. Ilman katsomoa saliin yleisöä mahtuu noin 500. Lavaa ei sanataideviikoille pystytetä, joten esiintyjät ovat samalla tasolla kuin katsojatkin. Esiintyjille tilaa jää noin 10 metriä pitkä ja 12 metriä leveä alue, 120 m². Sali on väritykseltään musta, sekä lattia, seinät ja katto. Näyttämön etuosan seinään voidaan heijastaa digitaalista kuvamateriaalia videoprojektorin avulla. Numeroidut katsomon penkit ovat harmaan sävyiset. Mustassa tilassa värit erottuvat hyvin taustastaan. Salin edessä on laaja aula, jossa sijaitsee vaatenaulakot. Aulassa on mahdollista järjestää tapahtumissa oheistoimintaa. Pohjakuva *Valvesalista* nähtävissä liitteessä yksi. (Kulttuuritalo Valve 2012; Pohjapiirustus 2011, Liite 1.)

Ensimmäisessä kerroksessa, katutasossa, kulttuuritalolla sijaitsee myös *kahvila Minttu* (Kuva 4). Kahvila on rakennettu kulttuuritalon keskelle vanhaan katettuun sisäpihaan. Tila on korkea ja sen yllä on lasikatto. Kahvilan asiakastilaa on noin 11 metriä pitkä ja 11 metriä leveä alue eli 121 m². Kahvilan takaosassa on 30 cm:ä korotettu alue. Alue on suuruudeltaan kolme metriä pitkä ja seitsemän metriä leveä, eli 21 m². Sanataideviikolla korotetulla alueella järjestetään erilaisia esityksiä,

korokkeen reunoilla olevat kaiteet poistetaan. Tarjoilupöytä sijaitsee kahvilan myyntitiskin lähellä, vasemmalla keskellä. Kahvilan etuosassa sijaitsee lasipyöriö, joka suojaa sen sisällä kulkevia kierreportaita. Pyöriö nousee ylhäälle lasikattoon asti. Pohjakuva kahvila Mintussa nähtävissä liitteessä kaksi. (Pohjapiirustus 2011; Liite 2; Laakso 2012a.)

Kuva 3. Kuvia Valvesalista (Facebook 2011; Kulttuuritalo valve 2012d).

Kuva 4. Kuvia kahvila Mintusta (Kulttuuritalo Valve 2012a; Laakso 2012a).

Kahvilan lattia on harmahtavaa katukiveä ja kahvilan pöydät ovat myös harmaat. Tuolit ovat mustia ja kahvilan myyntitiskin puoleinen seinä ja tarjoilupöytä on maalattu keväisen vihreäksi. Kahvilan kulkukäytävän reunalle oikealle on sijoitettu muutamia isohkoja kasveja. Reunoihin ja tukipylväisiin on mahdollisuus kiinnittää elementtejä tai koristeita. Tilan valaistus on hyvä luonnonvaloa tuovan lasikaton

vuoksi, pimeään aikaan tuomaan valoa on lasikaton tukipylyväisiin kiinnitetty lyhtymäiset lamput. (Pohjapiirustus 2011; Liite 2; Laakso 2012a.)

2.2 Lasten ja nuorten lumotut sanataideviikot

Ympärivuotiset sanataideryhmät kokoontuvat Valveella neljässä eri ikäryhmissä vauvasta aikuisikään asti. Sanataide tarkoittaa kaikkeen puhumiseen, kirjoittamiseen, kuuntelemiseen ja lukemiseen liittyvää taidetta. Sanataidekasvatuksessa rohkaistaan luovuuteen, sekä autetaan etsimään omaa tapaa ilmaista itseään ja siksi opetuksen painotuksena onkin ilo ja eläytyminen leikinkautta. Sanataideopetus painottuu kulttuuritalolla keväisin järjestettyihin Lumotut sanat - sanataideviikkoihin, jotka ovat 9.5—10.6. kuluvana vuotena. Sanataideviikot ovat tarkoitettu 0—18 -vuotiaille lapsille ja nuorille. (Kulttuuritalo Valve 2012l.)

2.2.1 Teema

Tämän vuoden teemana on Kalevala ja Valve-gallerian täyttääkin kalevalaista aistimaailmasta kertova näyttely: Antero Vipunen Aarrearkku. Tekijät näyttelyn takana ovat turvetekstiilitaiteilija Papu Pirtola, kuvataiteilija Taina Pailos, nukketaitelija Paula Maunu, tekstiilitaiteilija Kirsti Kauhanen ja ympäristötaiteilija Janne Inkeroinen. Näyttelyn on tuottanut Tampereen Lastenkulttuurikeskus Rulla ja Lapinlahden Lastenkulttuurikeskus Lastu. Näyttely on kuvitteellinen Kalevala-miljö, joka on koottu kierrätys- ja luonnonmateriaaleista. Näyttelyssä nähdään kaikki tutut Kalevan henkilöt ja hahmot: Väinämöinen, nuori Aino, Kyllikki, Lemminkäinen, Joukahainen, Ilmarinen, Pohjanakka ja Louhi (Kuva 5). Näyttelyn avajaiset ovat 9.5.2012 ja näyttelyä pidetään koko kuukauden 10.6 asti. (Kulttuuritalo Valve 2012n; Antero Vipunen Aarrearkku -näyttely 2011.)

Kalevala aistimaailman lisäksi tänä vuonna päästään tutustumaan taikametsän kätköihin. Taikametsä on koottu kuvataidekerholaisten tekemistä töistä ja sen yhteydessä on paja, jossa festivaalilaiset pääsevät itsekkin osallistumaan metsän tekemiseen. Kuvakirja, Vellamo, vedentyttö on Kirsi Luovan kirjoittama ja Mikko Monosen kuvittama lastenkirja, jonka maailmaan myös syvennyttään sanataideviikoilla kirjailijan itsensä esittelemänä. (Liite 3.)

2.2.2 Ohjelma

Sanataideviikot alkavat 9.5.2012, keskiviikkona esitellään näyttelyt ja musiikkikasvatuksen ryhmät esittävät sävellyksiä sanataidekoululaisten tekemistä teksteistä. Antero Vipusen Aarrearkku -näyttelyn esittelee Papu Pirtola, yksi miljöön tekijöistä ja tarinankerrontapajassa tutustutaan Vellamo, vedentyttöön. Avajaispäivänä teetehetkeen saapuu kirjailijavieras, sanataideopettaja, Arja Puikkonen. Torstai 10.5 alkaa Soivan Siilin konsertilla, jonka jälkeen päästään naamiaisiin. Myös Valveella toimivat eri-ikäiset sanataideryhmät esittävät omia tuotoksiaan. Perjantaina 11.5 pidetään Lumottu ilta. Iltateelle on pyydetty kirjailijavieras opettaja Sari Peltoniemi ja musiikista vastaa flamencokaravaanarit Bajo Cero Band. Lumottu ilta päätetään elokuvaan Tähtisumua, joka on fantasiaromaaniin perustuva seikkailuelokuva. Lauantai 12.5 on tarkoitettu perheen pienimmille, Valvesalissa konsertoi Lyyra All Stars ja konsertin jälkeen voidaan seurata tarinankerrontaesityksiä. Lauantain vierana on tutkija Ante Aikio, joka puhuu kaksikielisestä sanataidekasvatuksesta suomessa, sekä tutustuttaa saamelaiseen sanataiteeseen ja sen mytologiaan. Äitienpäivänä, sunnuntaina 12.5, vietetään sanataidesunnuntaita kädentaitojen merkeissä, erilaisissa kädentaitopajoissa ja värikylvyissä saa kokeilla luovuuttaan. Silloin myös pääsee kokeilemaan runomaton kutomista ja opettelemaan sanojen kehruuta, sekä villan karstaamista. Sanataideviikkojen käsiohjelma nähtävissä liitteessä kolme. (Liite 3.)

Kuva 5. Kuvia Antero Vipusen Aarrearkku näyttelystä. Pohjan neito ja Louhi (Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poon kannatus yhdistys ry 2012).

niamaininnan Vuoden kauneimmat kirjat –sarjassa. Vuonna 2003 hän on ollut Finlandia junior –ehdokkaana ja 2010 hän sai ehdokkuuden maailman suurimpaan lasten- ja nuortenkirjallisuus palkintoon (Astrid Lindgren Memorial Award, ALMA) . Yhteistyökumppaneina Bondestamilla ovat olleet muun muassa Risto Räppääjän luojat Sinikka ja Tiina Nopola, Mainio Herra Iloisen kirjoittaja Malin Kivelä ja Retku-liina -kirjojen kirjoittaja Annika Sandelin. (Kustannusosakeyhtiö Teos 2012; WSOY 2012 & Kulttuuritalo Valve 2012m.)

Kuvataiteilja Bondestamin kuvitukset ovat iloisia ja lapsen mieleisiä. Tänä vuonna Kalevala- näyttelyn metsähenkisyys, sekä Vellamo, veden tyttö ovat päässeet Sanataideviikkojen tämän vuoden graafiseen ilmeeseen (Kuva 7). Julisteen puussa ja kivessä käytetty materiaali kuvastaa sitä kuvataidetyyliä, jota käytettiin ennen kalevalan tarinoista kertovissa maalauksissa. Julisteen värimaailma on sinisen ja vihreän vuorottelua, jonka lisäksi auringon keltaiset ja punaiset säteet antavat värikkyyttä visuaaliseen ilmeeseen. Ympyrä muotona näyttäytyy puiden lehdissä, meren aaltoina, auringossa ja pihlajan marjoissa.

Kuva 7. Sanataideviikkojen vuoden 2012 Graafinen ilme. Tekijä: kuvataiteilija Linda Bondestam.

3 LASTEN JA NUORTEN TAIDE JA KULTTUURI

Lumotut -sanataideviikot kuuluvat kaupungin kehittämään lasten ja nuorten kulttuuri toimintaan, mutta mitä kulttuuri on? Mistä se rakentuu ja mikä merkitys taiteella on kulttuurin osana?

Ihmisen syntyessään maailmaa, hän käyttää kaikkia aistejaan ja on valmiina kohtaamaan asioita, mitä se tuo tullessaan. Jokainen meistä syntyy omaan kulttuuriympäristöön, joka meille on luotu ja jossa kasvamme. Kulttuuria on rakennettu ympäristö missä elämme, ihmiset joiden kanssa olemme vuorovaikutuksessa ja tavat kuinka toimimme. Siihen kuuluu elämäntapamme, arvostuksemme, tottumuksemme, moraalisuus ja erilaiset säännöt. (Hakkola, Laitinen & Ovaska-Airasmaa 1990, 8—13.)

Kulttuurin yksi osa-alueista on taide, jota näemme, koemme ja teemme jokapäiväisessä elämässämme. Taide ja taidekasvatus auttavat ymmärtämään ja rakentamaan omaa kulttuuriaan kokonaisuutena, se antaa välineitä omaan ilmaisuun, sekä vastaanottamaan kokemuksia ja elämyksiä (Kuva 8). Lukeminen, laulaminen, piirtäminen ja muovaileminen ovat lapsille tärkeää ja hauskaa toimintaa. Nuorille ja aikuisille musiikki, lukeminen ja elokuvat kuuluvat isona osana elämää. (Hakkola, Laitinen & Ovaska-Airasmaa 1990, 8—13; Palttala, Tulkki & Vakkuri 2004, 5.)

Kuva 8. Taiteen avulla ilmaistaan ajatuksia ja tunteita (Idelia Päiväkodit 2012; Suomen lasten ja nuorten säätiö 2011, Kuva: Antero Tenhunen).

Taiteen tekeminen ja siihen tutustuminen kasvattaa voimavaroja, se kehittää rohkeutta ja antaa pohjaa vahvalle itsetunnolle. Se antaa suuntaa emotionaaliselle,

esteettiselle ja eettiselle suunnalle elämässä. Sadut, tarinat ja runot luovat elämyksiä, musiikilla on kyky kannatella elämystä. Yksittäisiä ja yhteisiä esityksiä valmistellaan tanssin, teatterin ja elokuvan keinoin, näin taiteen avulla pääsee harjoittamaan yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutuksellisuutta. Erilaiset materiaalit käsitöissä antavat tuntokokemuksia ja kehittävät suunnittelemaan kokonaisuuksia. Kuvataiteen avulla tutustutaan omaan itseensä ja ilmaistaan ajatuksia ja tunteita. Opittavaa kieltä pystytään sisäistämään luontevasti laulujen ja lorujen avulla, leikit ja tanssi harjoittavat laskemistaitoja. Mielikuvitusta kehitetään leikeissä, kokemuksissa ja seikkailuissa. (Hakkola & al. 1990, 8—13; Ruokonen, Rusanen & Välimäki 2009, 10—15.)

Yleissivistävä taidekasvatus alkaa jo varhaiskasvatuksessa, jatkuu kaikkia koskevassa peruskoulussa. Lukiossa myös on mahdollisuus jatkaa vielä opintoja. Yleissivistävän taidekasvatuksen rinnalla kulkee taiteen perusopetus, joka on tasolta toiselle etenevää peruskoulun ulkopuolista taideopetusta. Perusopetus voi alkaa jo ennen kouluikää ja jatkuu aikuisopiskeluun asti. Taiteen ammatillisesta koulutuksesta vastaa toisen asteen oppilaitokset ja ammattikorkeakoulut. Taiteen korkeaste opintoja voi suorittaa taidekorkeakoulussa tai yliopistoissa. (Kulttuurikiikari 2012.)

Kulttuuritaloilla, kulttuuritoiminnalla ja tapahtumilla on suuri rooli kehittää lasten ja nuorten taidekasvatusta, sekä antaa heille monipuolisia mahdollisuuksia harrastuksiin ja vapaa-ajan toimintaan. Kaupungin ja kuntien kulttuuritoiminta tekee myös yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa. Tavoitteena on kehittää taidekasvatuksen sisältöä ja sen erilaisia menetelmiä. Valtakunnallisesti kulttuuritaloilla, sen toiminnalla ja tapahtumilla on merkittävä asema taidekasvatuksen monipuolistamisessa ja kehittämisessä. (Kulttuuritalo Valve 2012b.)

4 TAPAHTUMAVISUALISOINTI

Jokaisella tapahtumalla on tavoite. Tavoitteena on järjestää hauska ja mieleenpainuva tilaisuus, josta jää asiakkaille pitkäksi aikaa hyvä mieli ja tunne, että he ovat tärkeitä. (Vallo & Häyrinen 2008, 101.)

4.1 Kulttuuri- ja yleisötapahtumat

Kulttuuritapahtumien on tarkoituksena houkutella kuntaan ulkopuolisia vierailijoita tai matkalaisia ja luoda, sekä kohentaa paikkakunnan imagoa. Kulttuuritoimen tavoitteena on lisätä ihmisten kiinnostusta taiteenlajeja ja taidetta kohtaan. Kulttuuritapahtumissa on paikkakunnan omia tunnettuja esiintyjiä, jotka voimakkaasti markkinoivat paikallista kulttuuritoimintaa. Kulttuurilliset ilmiöt ja tapahtumat toimivat kanssakäymisen ja viestinnän välineenä, sekä tuottavat jatkuvasti uusia ilmiöitä ja kehittävät ihmisten luovuutta. (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 11—13.)

Yleisö- ja kulttuuritapahtuman visuaalisuutta suunniteltaessa ja ideoidessa täytyy pohtia tapahtuman tavoite, sekä tapahtuman sisältö ja luonne. Tärkeintä on miettiä kohderyhmä eli kenelle tapahtuma on tarkoitettu ja ketkä ovat asiakkaat? Suunnittelussa täytyy ottaa huomioon tapahtuman paikka eli missä tapahtuma järjestetään, sekä ajankohta. Mihin vuoden aikaan tapahtuma on ja mitä mahdollisuuksia tai rajoitteita vuodenaika tuo? Myös tapahtuman imago on tärkeää miettiä, millaiset perinteet, sekä tavat sillä on ollut edellisinä vuosina ja mitkä ovat sen tavoitteet ja suunnitelmat tulevaisuudessa? (Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002, 35—40.)

4.2 Visualisointi

Hyvät tapahtumat ovat tunteellisia ja luovat aistia herättäviä kokemuksia, niistä tulee muistettavia ja onnistuneita. Ihmiset haluavat nähdä tapahtumissa jotain erilaista, sellaista mitä arkipäiväinen elämä ei tuo. Hyvin suunniteltu visualisointi luo tapahtuman ympäristön ja tunnelman. (Matthews 2008, 59.)

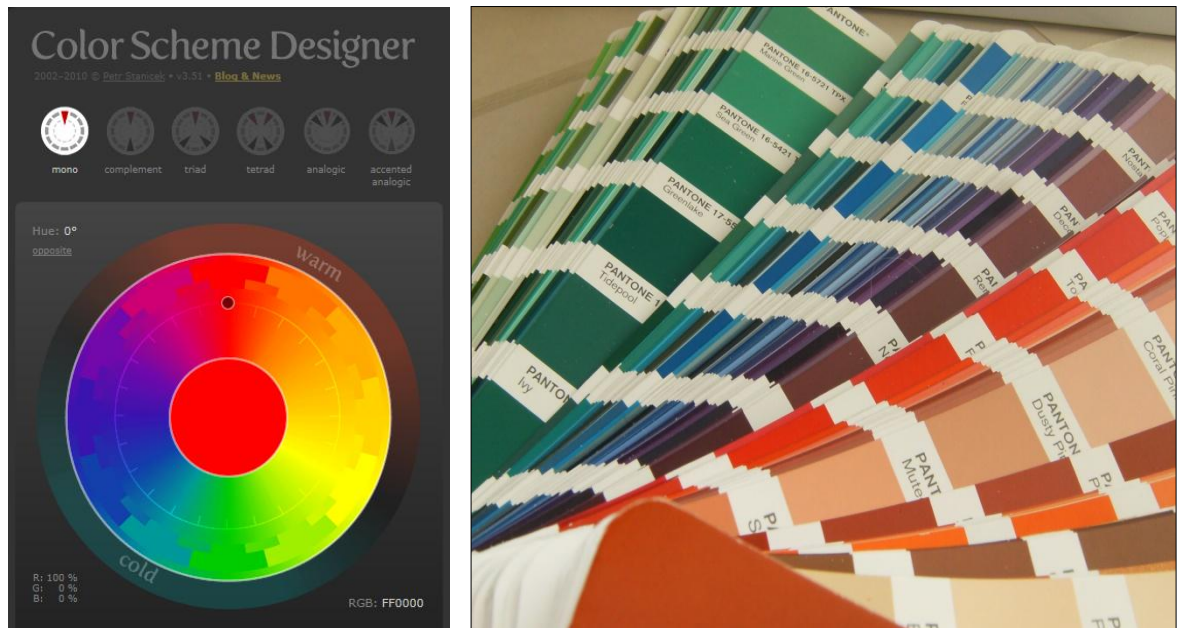
Visualisoinnin tärkeimpänä lähtökohtana on muodon ja sommittelun vuorovaikutus. Tila, suunta, sijainti ja sommittelu vaikuttavat visuaalisten elementtien ympäristön suhteeseen. *Sommittelulla* tarkoitetaan elementtien järjestystä tai järjestelyä kyseisellä alueella. Järjestelyjen täytyy olla visuaalisesti miellyttäviä ja välittää jonkinlaista informaatiota tai ohjata kohteen tulkintaa. Sommittelulla voidaan tuoda haluttuja asioita esiin ja sitä pidetään mielenkiintoisena, kun siinä on tasapainoa ja tietynlaista rytmikkyyttä. *Sijainnilla* tarkoitetaan elementin paikkaa suhteessa sen ympäristöön, sillä pystytään luomaan jännitteitä ja keskittymispisteitä. Sijoittamalla lähekkäin elementtejä saadaan korostettua niiden välistä suhdetta. *Suunta* luo vaikutelmaa liikkeestä ja jatkuvuudesta, se ohjaa katsetta esimerkiksi horisontaalisesti eli vaakatasoisesti, vertikaalisesti eli pystysuuntaisesti tai diagonaalisesti eli viivostisesti. *Tilan* avulla hahmotetaan elementtien suhdetta sen taustaan, se on tärkein tekijä, kun tarkastellaan elementtien ympärillä ja niiden välillä olevaa aluetta. Tila muodostuu tyhjistä tilasta eli negatiivisesta alueesta, sekä käytettävistä elementeistä, jotka kuvaavat aktiivista aluetta. (Kettunen 2001, 26.)

4.3 Värien visuaalinen viestintä

Värit vaikuttavat meihin ihmisiin fyysisesti ja psyykkisesti, niillä voidaan vaikuttaa, sekä mieleen, että kehoon. Värien valinnalla on suuri merkitys tilassa ja niillä voidaan luoda erilaisia tunnelmia ja vaikutelmia. Värit jaetaan lämpimiin ja kylmiin väreihin, lämpimiä värejä ovat keltainen, punainen ja oranssi. Kirkas vihreä ja nämä aurinkoon ja energisyyteen viittaavat lämpimät värit tuovat pintaa lähemmäksi katsojaa. Voimakkuus, energisyys ja aktiivisuus ovat punaisille väreille ominaisia piirteitä. Kun taas kylmät värit: sininen, sinivihreä, vihreä ja purppura vievät pintaa katsojasta kauemmaksi, sekä luovat samalla vaikutelmaa syvyydestä ja rauhallisuudesta. (Hirvi & Nyholm 2009, 44—45.)

Värien käytön perussäännöillä hallitset ja yhdistelet värejä, sekä saat suunniteltavista tuotteista mielihyvää tuottavia ja haluttavia. Yksiväriharmoniaa käytettäessä, käytetään yhden värin monia eri sävyjä. Lähiväriharmoniaassa käytetään useaa eri väriä, jotka sijaitsevat väriympyrällä (Kuva 9) vierekkäin, kun taas vastaväriharmoniaassa käytetään ympyrän vastakkaisia värejä korostamassa toisiaan. Perus-

säännöistä neljäs eli kolmisoinnussa valitaan kolme väriä, jotka muodostavat kolmion väriympyrällä. Kolmisoinnulla saadaan säilytettyä harmoniaa, mutta saadaan tuotteisiin vahvaa kontrastia ja näkyvyyttä. Vastavärien nelisoinnussa valitaan kaksi pääväriä ja niiden parina korostukseen käytetään valittujen värien vastavärejä. Viimeisenä perussääntönä on lähiväriharmonian vastaväripari eli valitaan yksiväriharmonian kylmät ja lämpimät sävyt ja käytetään niiden kanssa valitun päävärin vastaväriä. (Hirvi & Nyholm 2009, 46—47.)

Kuva 9. Väriympyrän avulla värien käyttö helpottuu suunnittelussa (Stanicek 2010; Laakso 2012e).

4.4 Toimivat tilaratkaisut tapahtumassa

Erilaisia tilaratkaisuja tehtäessä on määriteltävä tilan toiminnallisuus ja todelliset tarpeet. Suunnittelijan tehtävänä on tehdä tilasta käytännöllinen, toimiva ja käyttäjälleen tarkoituksen mukainen. Käyttäjälähtöisessä tilasuunnittelussa suunnittelija arvio aikaisempaa tilassa tapahtuvaa toimintaa, jonka pohjalta tilaan sijoitettavat elementit mietitään huolellisesti. Pohditaan, kuinka elementit sijoitetaan toisiinsa nähden, että toiminnallisuudesta tulisi järkevä. Ja tarkastellaan erityisvaatimuksia, joita käyttäjät asettavat tilalle ja elementeille, sekä otetaan huomioon turvallisuus tekijät. (Partanen 2003, 22—23, 32.)

Käyttäjät ohjaavat tilan luonnetta ja suunnittelija voi tutkia käyttäjän suhdetta ympäristöön ja sen fyysistä vaikutusta. Millaisia mielikuvia, ajatuksia ja tunteita ihminen kokee astuessaan tilaan. Suunnittelija pystyy vaikuttamaan tilan luonteeseen siirrettävillä elementeillä, esimerkiksi kasveilla, rekvisiitoilla, kalusteilla tai sermeillä. Julkisten tilojen luonne on yleensä toiminnallinen ja tila ohjaa ihmisen käyttäytymistä. Hyvän tilaratkaisun pyrkimyksenä on saada ihmiselle ympäristö, jolla on positiivinen merkitys ja tuottaa sosiaalista toimintaa. Näin ihmisen ja ympäristön sosiaalinen suhde tuottaa hyvinvointia. (Suomen kotiseutuliitto 2007, 8—11.)

4.5 Julkisten tilojen sisusteiden paloturvallisuus

Julkisissa tiloissa sisusteiden paloturvallisuuteen täytyy kiinnittää huomiota, tekstiilien osuus on merkittävä rakennuspalon sattuessa. Sisäasiainministeriö on antanut ohjeet julkisten tilojen sisusteiden paloturvallisuuteen. Ohje koskee verhoja, pehmustettuja huonekaluja, vuodevaatteita, patjoja ja irtomattoja. Sisusteet luokitellaan kolmeen syttyvyysluokkaan: vaikeasti syttyvä SL 1, tavanomaisesti syttyvä SL 2 ja herkästi syttyvä SL 3. Syttyvyysluokat määritellään palokoemenetelmillä, jotka tehdään laboratorioissa tai tutkimuslaitoksissa, syttyvyysluokat ilmoitetaan tuoteselosteessa (Kuva 10). Sisusteet valitaan tilan tai huoneiston käyttötavan perusteella sekä otetaan huomioon käyttöolosuhteet ja käyttäjä. Kuitenkaan syttyvyysluokkaan kolme (SL 3) kuuluvia materiaaleja ei tule käyttää julkisissa tiloissa. (Ryynänen & al. 2001, 66—67; Olamo & Rajaniemi 1998.)

Kuva 10. Merkinnät syttyvyysluokasta (Finlayson 2012).

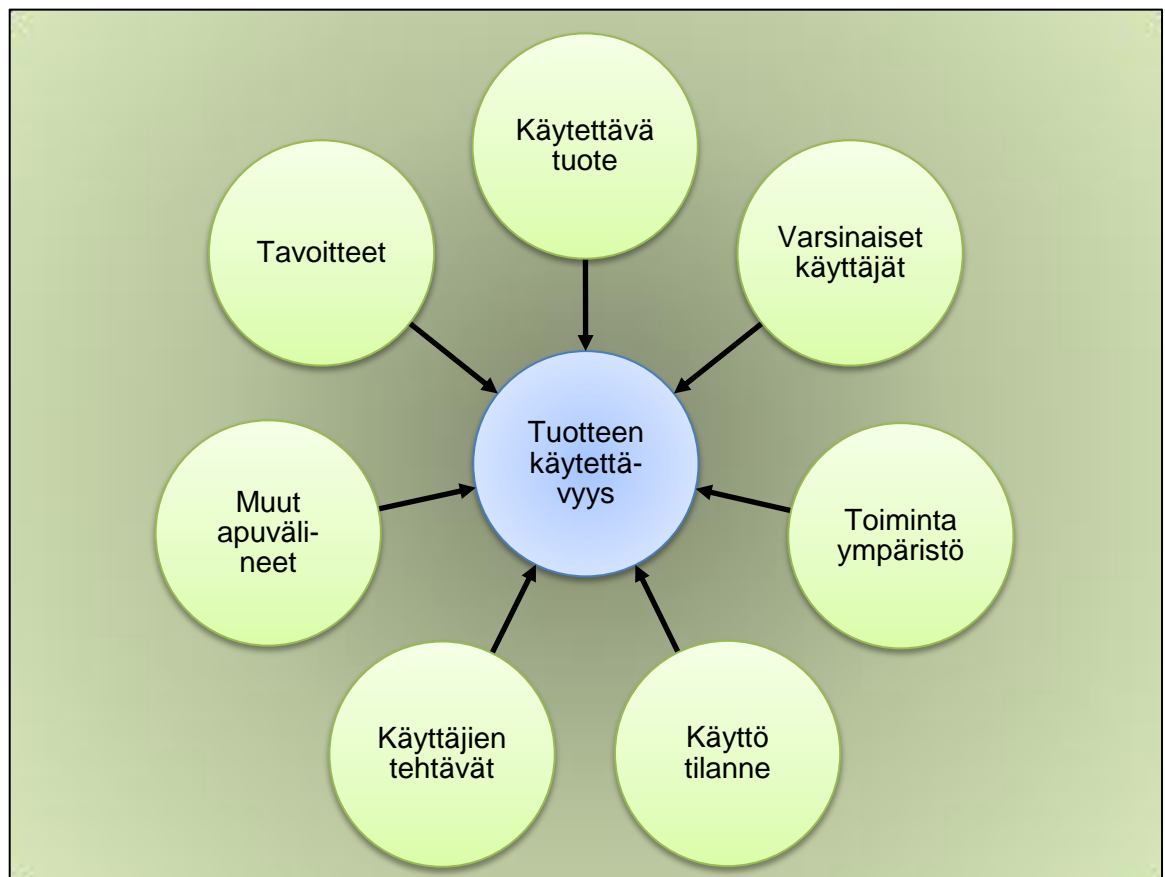
Tekstiilien palosuojauksessa käytettävät kemikaalit ovat ihmiselle myrkyllisiä ja ne herättävät epäilyksiä terveysriskeistä. Tekstiilit eivät saisi olla allergisoivia, syöpää aiheuttavia tai muulla lailla myrkyllisiä. Merkittävää suunnitellulle tuotteelle on se, kuinka paljon sen kanssa ollaan kosketuksissa ja on tarkoin harkittava, mitkä ominaisuudet ovat kulloisenkin tuotteen kannalta tärkeimmät. Tässä kohtaa huomioi-

daan myös se kuinka muu paloturvallisuus kiinteistössä on hoidettu. (Pakkala & Louekari 1983, 27; Ryyänen & al. 2001, 33—34.)

5 KÄYTTÄJÄTIETOOON PERUSTUVA TUOTESUUNNITTELU

5.1 Käyttäjätiedon hankinta

Jotta muotoilija pystyy suunnittelemaan hyvän tuotteen, täytyy hänen saada tietoa käyttäjästä ja käyttöä koskevasta tiedosta. Suunnittelu alkaa hankkimalla tietoa, havainnoimalla käyttötilanteita ja haastatteleamalla käyttäjää. Käyttämällä erilaisia menetelmiä pystytään saamaan selville sellaisetkin asiat, mitkä itse käyttäjä ei osaa kertomalla tuoda esille. Tietoa yritetään saada mahdollisimman paljon. Tarkastelun kohteena on ensisijaisesti tuote tai palvelu jota tutkitaan, sen toimintaympäristö ja tilanne missä tuotetta käytetään. Havainnoidaan ketkä tuotetta käyttävät, käyttäjien tehtävät ja muut apuvälineet, jotka liittyvät tuotteen käyttöön. Myös käytettävyyden tavoitteiden täytyy olla määriteltynä, että saadaan havainnointi tilanteesta mahdollisimman hyvät tulokset (Kuvio 1). (Kettunen 2001, 35-37; Hyysalo 2009,11—20.)

Kuvio 1. Tuotteen käytettävyyteen liittyvät tekijät (Kettunen 2001, 36).

5.2 Käyttäjakeskeisen suunnittelun menetelmät

Havainnoi, kuuntele ja katso, käyttäjakeskeisessä suunnittelussa lähestytään käyttäjää erilaisilla menetelmillä. Suunnittelussa käytetään kolmeen kategoriaan kuuluvaa tutkimusmenetelmää, jotka eritellään tavoitteiden ja tulosten mukaan: *Perinteiset menetelmät, sovelletut menetelmät, innovatiiviset menetelmät ja empaattisensuunnittelun menetelmä.* (Mattelmäki, 2006,31—32.)

Perinteiset menetelmien käyttö vahvistaa tai kumoaa jo selville saatuja tai tiedettyjä asioita. Haastattelut, kyselyt, ryhmäkeskustelut ja markkinatutkimukset ovat hyviä esimerkkejä näistä. Menetelmillä saadaan selville tietoa suurista määristä ihmisiä ja tulokset syntyvät lukuina, tilastoina ja taulukoina. Perinteisten menetelmien heikkoutena pidetään sitä, että tulokset eivät vastaa todellista. Ihmiset eivät luultavammin kerro haastattelussa sitä, miten oikeasti käyttäytyvät tutkittavassa tilanteessa. (Mattelmäki, 2006, 33.)

Sovellettujen menetelmien käyttäminen tavoittelee ilmiöiden tunnistamista ja selittämistä. Sen ajatuksena on etsiä vaihtoehtoisia ratkaisuja, määritellä ja rajata niitä. Menetelmiä käytetään kuvailemalla ja havainnoimalla. Havainnoidaan kriittisesti, arvailevasti ja oivaltaen, huomioidaan esimerkiksi ääneen ajattelua ja käyttäjän, sekä tuotteen vuorovaikutusta. Käyttäjä voi myös itse dokumentoida tuotteen käyttöä omassa ympäristössään. Sovelletuissa menetelmissä voidaan myös yhdistellä eri tutkimusmenetelmiä, kun vain lopputulokseksi saadaan käyttäjän näkökulma. (Mattelmäki, 2006, 33—34.)

Innovatiiviset menetelmät perustuvat kokeilevien työtapojen kautta luovuuteen. Menetelmässä tarkastellaan tunteita, tarpeita, arvoja, haaveita ja mielihyvää. Välineinä käytetään työpajoja, kameratutkimuksia ja kollaaseja. Erilaisia työkaluja käyttämällä autetaan käyttäjää vertauksien ja mielle yhtymien kautta ilmaisemaan itseään, esimerkiksi myös psykologisissa testeistä tunnettuja menetelmiä voidaan soveltaa tässä tutkimusmenetelmässä. Tulokset saadaan, joko visuaalisena, tai sanallisena ja niiden tavoitteena on ohjata ja auttaa suunnittelijaa ideoimaan ja muotoilemaan tuotetta paremmaksi. (Mattelmäki, 2006, 35—38.)

Empaattisen suunnittelun menetelmässä eläydytään käyttäjän asemaan. Ymmärretään käyttäjän tunteita ja tarpeita, sekä rakennetaan tunneperäistä ymmärrystä. Sen tavoitteena on etsiä johtolankoja uusille tuoteideoille. Menetelmässä tutustutaan, joko itse kokeilemalla ja kuvittelemalla, tai tarkastellaan muiden havaintoja niiden omassa ympäristössä, usein tutkimustilanteet ovat hauskoja ja leikkimielisiä. Suunnittelijan on saatava yhteys käyttäjän kanssa, osallistuvaa havainnointia voidaan myös käyttää. Esimerkiksi käyttäjä ja suunnittelijat voivat vaihtaa roolejaan, jolloin suunnittelijalta poistuu ennakkokäsitykset ja hän pystyy samastumaan käyttäjän asemaan paremmin. Menetelmässä tulokset ovat tulkinnallisia ja suunnittelijasta riippuvia, mutta silti auttavat suunnittelijaa näkemään käyttäjän näkökulman. (Mattelmäki, 2006, 38—41.)

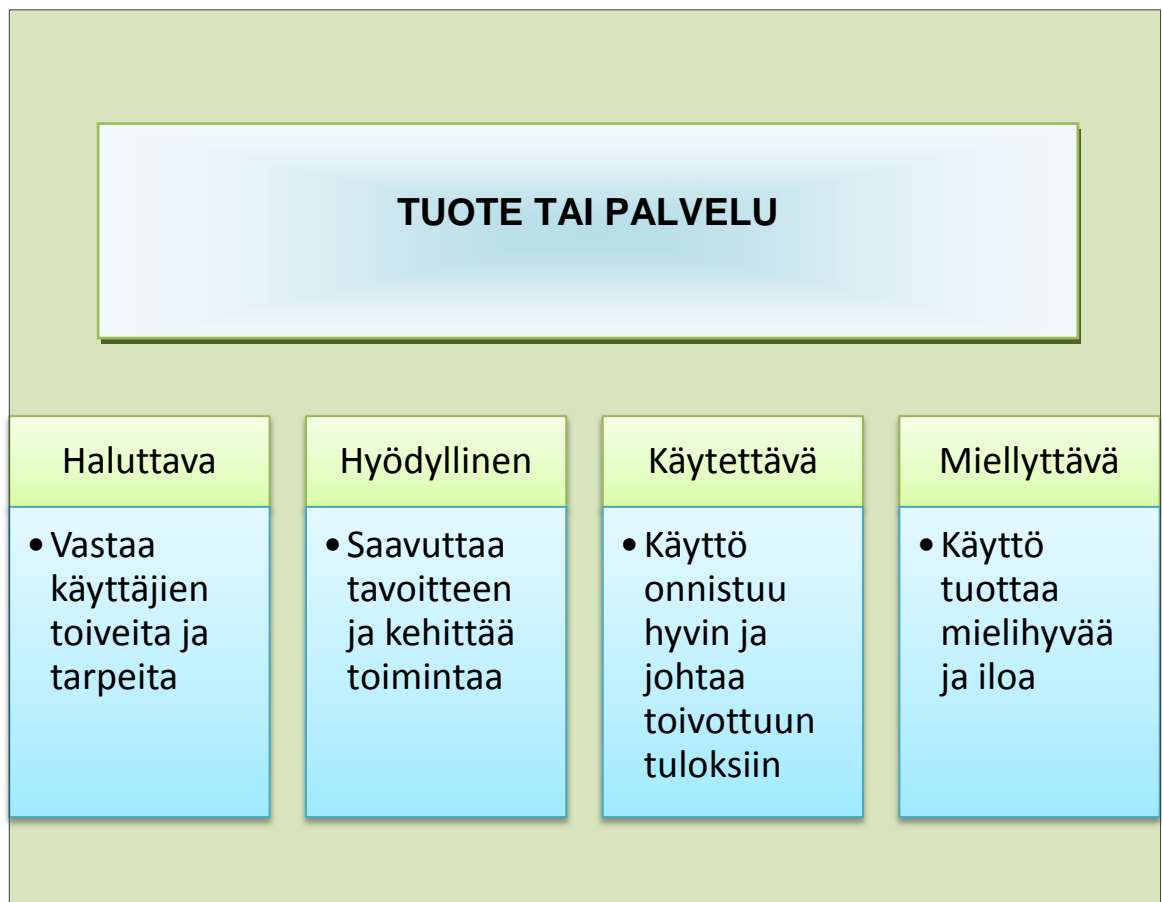
5.3 Käyttäjätieto tukena hyvälle tuotteelle

Käyttäjätieto tukee tuotteen suunnittelua ja kehittämistä. Käyttäjälleen tuotteen on oltava teknisesti toimiva, suunnitellun budjetin mukainen, hyödyllinen ja miellyttävä. Sen on vastattava toiveita ja tarpeita, sekä sen täytyy tuottaa iloa. Käyttäjä aidosti arvostaa suunniteltua tuotetta, kun suunnittelussa näkyy se, että tunnetaan ja tiedetään tarkasti ketkä tuotetta käyttävät, mihin, miksi ja minkälaisessa ympäristössä sitä käytetään. Suunnittelijan on saatava tuotteesta haluttava, hyödyllinen, käytettävä ja miellyttävä (Kuvio 2). Käyttäjälle on tultava tunne tuotteesta, että juuri tällaisen minä haluaisin ja tällaista minä tarvitsen. Tuotteen käytön on myös onnistuttava hyvin ja käyttöominaisuuksien on oltavat hyvät. Kun suunnittelija on saanut nämä kolme näkökulmaa tuotteeseen tuottaa sen käyttö mielihyvää ja tuotteesta on saatu onnistunut. (Hyysalo 2009,11—20.)

5.4 Haastattelu, havainnoiteja ja työpajoja

Käyttäjälähtöisen suunnittelun menetelmistä projektiin valitsin perinteisen menetelmän, sovelletun menetelmän ja innovatiivisen menetelmän. Perinteistä menetelmää käytin haastatteleamalla kuvataidekoulun ohjaajaa, sovellettua menetelmää havainnoimalla kuvataidekoululaisia, sekä innovatiivista menetelmää teettämällä

kahdelle eri-ikäiselle ryhmälle työpajan. Työpajassa tarkastellaan ryhmäläisten lempivärejä ja -muotoja.

Kuvio 2. Tuotteen tai palvelun hyvät ominaisuudet (Hyysalo 2009, 20).

5.4.1 Haastattelu

Haastattelun tein kuvataidekoululaisten ohjaajalle. Ohjaaja toimii taidekasvattajana ja koordinoi kerhotoimintaa eri kaupungin koulupiireissä, sekä kulttuuritalolla. Koulutukseltaan hän on ohjaustoiminnan artemoni. Haastattelussa kysyin kerholaisten lukumäärä, millaisia tehtäviä hän teettää kerholaisilla, kuinka paljon hän käyttää teksteillejä ohjaustoiminnassa ja mikä on sanataiteen merkitys kerholaisten tehtävissä? Haastattelu toteutettiin 28.3 2012 Oulunjoen koululla kuvataidekoulun yhteydessä. (Liite 4.)

Kuvataidekoululaisia ryhmässä on noin kymmenen, mutta ohjatessa kokonaista luokkaa voi oppilaita olla jopa 30. Ohjaajan teettämässä tehtävissä koululaiset opettelevat eri menetelmin värien käyttöä ja miten väreillä voi ilmaista omia tuntei-

taan. Välineinä tunteiden kertomiseen omista huolistaan ja murheistaan, käytetään kollaaseja ja piirustuksia. Tehtävissä tutustutaan muotoiluun ja valmistetaan pieniä sisustamiseen, sekä kotiin liittyviä esineitä. Ohjaaja haluaa tehdä tehtävistä mielenkiintoisia ja kerholaiselle tai koululaiselle omaan elämään liittyviä, näin niistä saadaan heille itselleen merkityksellisiä. Pehmoisia materiaaleja ohjaaja käyttää paljon antamissaan tehtävissä, kerholaiset saavat valmistaa kierrätysmateriaaleista taidetekstiilejä, sekä yhdistää tekstiilejä muiden materiaalein kuten puun, metallin ja saven kanssa. Sanataidetta ohjaaja käyttää tehtävien virittäytymiseen, sanat ja kuvat yhdessä auttavat saavuttamaan tunnelman ja luovat hyvän pohjan luoville inspiraatioille ja ajatuksille. Sadut, tarinat, runot ja kuvailevat adjektiivit luovat perustan tehtävän annolle. (Haastattelu 2012.)

Sanataideviikoille tulevien koululaisten ja ryhmäläisten määrä vaihtelee kymmenestä kolmeen kymmeneen. Ryhmäläiset tulevat tapahtumaviikon jälkeen tutustumaan näyttelyihin ja pajoihin. Itse tapahtumaviikolla festivaali osallistujien määrä on paljon isompi. Pehmoisten materiaalien merkitys on suuri, niitä käytetään ja pidetään kerhoissa paljon. Kerholaiset tutustuvat väreihin ja niiden käyttöön eri tehtävissä. Suunniteltaessa on otettava huomioon minkälaisia tunteita erivärit viestittävät ja minkälaisista väreistä tuotteen käyttäjä pitää. Taidetekstiilit ovat myös jo tuttuja kerholaisille. Sanataideviikoilla kirjojen ja satujen merkitys on suuri, joten muun ympäristön olisi hyvä olla satujen ja tarinoiden maailmaan yhteyksissä. Oikea ympäristö tekee taiteesta ja elämyksestä nautinnollisemman ja elämyksellisemmän.

5.4.2 Havainnointi

Lasten havainnointi tapahtui 28.3.2012 viides ja kuudesluokkalaisten (11—12 -vuotiaiden) kuvataidekoulussa, joka järjestetään Oulunjoen koululla keskiviikkoiltaisina. Kuvataidekoululaisten havainnointia tehtäessä kiinnitin huomioita lasten liikkuvuuteen ryhmä- ja toimintatilanteissa, sekä kuinka koululaiset käyttivät värejä ja muotoja ohjaajan antamassa tehtävässä. Kuvataidekoululaisten tehtävänä oli suunnitella ruokalaan tulevalle isolle kankaalle maalausta. Jokainen ryhmäläinen sai piirtää ja ideoida haluamiansa aiheita tai ajatuksia kuultopaperille. Edellisellä kerralla teemaksi maalauksen aiheeksi oli valittu metsä.

Piirtäminen aloitettiin rauhallisesti. Aluksi lapset olivat paikallaan ja tarvitsivat vain pienen tilan tehtävän tekoon (Kuva 11). Noin puolen tunnin jälkeen, tehtyään yhden tai useamman kuvan, alkoi liikkuminen tuolilla, sekä toisten työt ja suunnitelmat alkoivat kiinnostaa. Liikehdintää alkoi tapahtua ympäri luokkaa. Tilaa pöydän ympärille tarvittiin metrin verran piirtämisen loppuvaiheessa. Havainnoimalla lasten liikkeitä ja liikkuvuutta tilassa pystyin analysoimaan festivaaleille tulevien kädentaitopajojen tilan tarvetta, sekä suunnittelemaan tuolien ja pöytien sijoittelua työpaajaan.

Kuva 11. Kuvataidekoululaiset suunnittelemassa ja piirtämässä (Laakso 2012b).

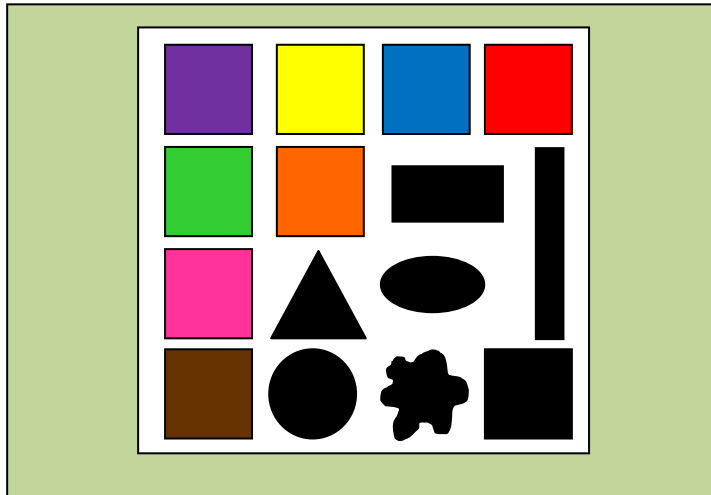
Koska ruokalaan tulevan suunnittelun teemana oli metsä, lasten piirustukset liittyivät puihin, lehtiin, lintuihin ja muihin metsäneläviin. Tarkastellessani töitä minun huomioni kiinnittyi useissa piirustuksissa toistuviin aiheisiin, kuten musiikki nuottisymboleineen ja pöllö tarkkailemassa puun oksalla. Äänestämällä valittiin pohja tulevaan ruokalan maalaukseen, jota kaikki kuitenkin vielä halusivat lopullisessa maalausvaiheessa muokata. Ääniä sai eniten työ, jonka pohja ja tausta oli jaettu

moneen eri värisävyyden ja osaan. Valitun työn taustan värikkyys ja pinnan jakaminen erilaisiin osiin miellyttivät kuvataidekoululaisia.

5.4.3 Työpajat

Suurin osa sanataideviikkojen kävijöistä ja suunniteltavien tuotteiden käyttäjistä kuuluvat 4—12 -vuotiaisiin lapsiin. Työpajatehtävän toteutin kahdella eri-ikäisellä ryhmällä. Toinen ryhmistä olivat nämä jo edellä havainnoitavat 11—12 -vuotiaat kuvataidekoululaiset ja toinen ryhmä oli seurakunnan päiväkerholaisten alle kouluikäisten (4—6 -vuotiaiden) ryhmä. Kouluikäisten ryhmän työpaja toteutettiin 28.3.2012, ja alle kouluikäisten ryhmä 4.3.2012. Työpajatehtävien tarkoituksena oli tutkia molempien ikäryhmien väri- ja muotomieltymyksiä. Lapset saivat itselleen kirjekuoren, johon oli laitettu kahdeksan kartongista leikattua väriä, sekä seitsemän mustasta kartongista leikattua muotoa (Kuva 12). Näistä kahdeksasta väristä he saivat valita kolme heitä kiinnostavaa ja miellyttävää väriä, sekä muodoista kaksi. Valitut värit ja muodot he laittoivat kirjekuoreen ja sulkivat sen.

Tehtävän tuloksena saatiin, että ikäryhmään 4—12 -vuotiaiden lasten mieluisimpia värejä olivat keltainen ja pinkki. Muotona ympyrä ja orgaaniset muodot tulivat valituksi eniten tässä ikäryhmässä (Taulukko 1). Taulukosta voidaan päätellä, että 11—12 -vuotiaiden ryhmä pitää sinisestä ja vihreästä väristä. Sininen ja vihreä väreinä symbolisoivat luonnon eli metsän ja taivaan värejä. Muotoina taas pehmeät, pyöreät ja aaltoilevat muodot olivat molempien ikäryhmien lasten mieleen. Tehtävän tulokset auttavat ja ohjaavat suunnittelijaa ideoinnissa ja visualisoinnissa tehtäviin ratkaisuihin ja päätöksiin.

Kuva 12. Työpajatehtävässä valittavissa olevat värit ja muodot.

Taulukko 1. Työpajatehtävän tulokset, värit ja muodot pistejärjestyksessä.

Värit	4—6- vuotiaiden ryhmä	11—12- vuotiaiden ryhmä	Valinnat yhteensä
Sininen	1	6	7
Vihreä	2	4	6
Pinkki	4	2	6
Violetti	3	1	4
Oranssi	3	1	4
Ruskea	1	3	4
Keltainen	4	0	4
Punainen	3	1	4
Muodot			
Ympyrä	4	5	9
Orgaaninen	3	5	8
Kolmio	4	0	4
Neliö	2	1	3
Ellipsi	0	1	1
Pilari	1	0	1
Suorakulmio	0	0	0

6 MUOTOILUN TAVOITTEET

Opinnäytetyön muotoilullisissa tavoitteissa täytyy ottaa huomioon monia näkökulmia ja asioita. Ensimmäisenä tavoitteena on toimeksiantajan toiveet saada toimivia tuotteita ja tilaratkaisuja: pöytäliinoja, istuintyynyjä, mattoja ja muita visuaalisia elementtejä kulttuuritalon eri tiloihin. Lukunurkkaukseen ja infopöytään toivottiin uutta suunnitelmaa visuaalisesta ilmeestä.

Tuotteiden ominaisuuksiin kuuluu, että niiden täytyy olla kevyitä, helposti siirreltäviä ja pakattavia, sekä säilytystilaa vähän vieviä. Tuotteet tulevat monivuotiseen käyttöön ja siksi niiden tulee olla kestäviä ja toimivia tulevinakin vuosina. Kierrätysmateriaalin käyttö tuotteissa olisi suotavaa ja projektin budjettiin on varattu tuhat euroa.

Käyttäjä pitää pehmeistä, pyöreistä ja aaltomaisista muodoista. Värimaailma, mistä käyttäjä pitää perustuu sinisen ja vihreän sävyihin, sekä keltaisen ja vaaleanpunaisiin sävyihin. Tuotteista täytyisi tulla käyttäjälleen mielihyvää ja iloa tuottavia tuotteita. Tuotteiden visuaaliseen ilmeeseen myös vaikuttavat tapahtumaan suunniteltu graafinen ilme, sekä vaihtuvat teemat, jotka voivat näkyä tuotteissa jossain määrin.

7 MUOTOILUN PROSESSI

7.1 Kuvakollaasit

Muotoilun prosessi alkoi etsimällä kuvallista materiaalia, siitä millaista värimaailmaa ja muotokieltä tuotteisiin halusin hakea (Kuva 13). Toinen kollaaseista edustaa lapsen mieleistä, värikästä maailmaa ja toinen muotoilullista hillittyä ja yksinkertaista maailmaa. Lähtökohtana oli, että tuotteissa olisi molempia ajatuksia, yksityiskohtia, värejä ja muotoja yhdistettynä. Tuotteet olisivat lapsille mukavia ja silti muotoilullisesti kauniita ja selkeitä.

Kuva 13. Suunnittelua ja ideointia auttavat kuvakollaasit (Laakso 2012f).

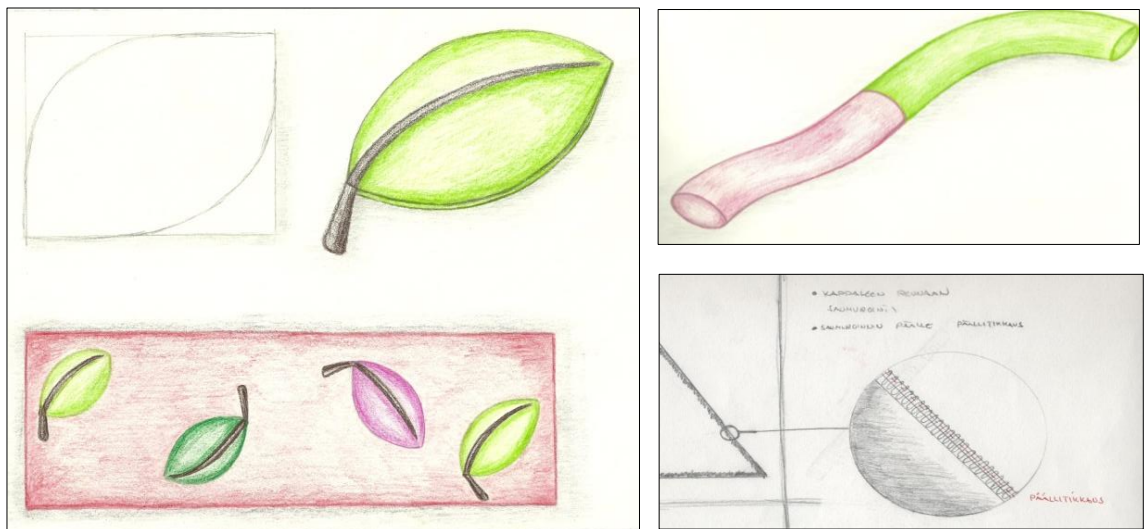
7.2 Mindmapit

Mindmap eli miellekartta auttaa selkeyttämään ajatuksia ja löytämään asiasanoja, mitkä liittyvät suunnitteluun. Paperin keskelle sijoitetaan kohde ja siitä lähdetään kokoamaan runkoa, jonka ympärille kerätään jokaiseen rungon osaan kuuluvia asioita. Jokainen oma ideansa löytää oikean paikkansa. Mindmapin tarkoituksena on kerätä ajatukset yhteen ja nähdä kaikki osa-alueet yksittäisenä, mutta silti koko alueen yhtenä kokonaisuutena. (Hassinen 2008, 16.)

Käytin asioiden selkeyttämiseen kahta mindmappia (Kuva 14), toinen selkeytti jäsentämään kaikkea sanataideviikkojen aikana tapahtuvaa toimintaa ja koko festivaaliin kuuluvaa kokonaisuutta. Toisen mindmapin tein visuaaliseen suunnitteluun

7.4 Luonnokset

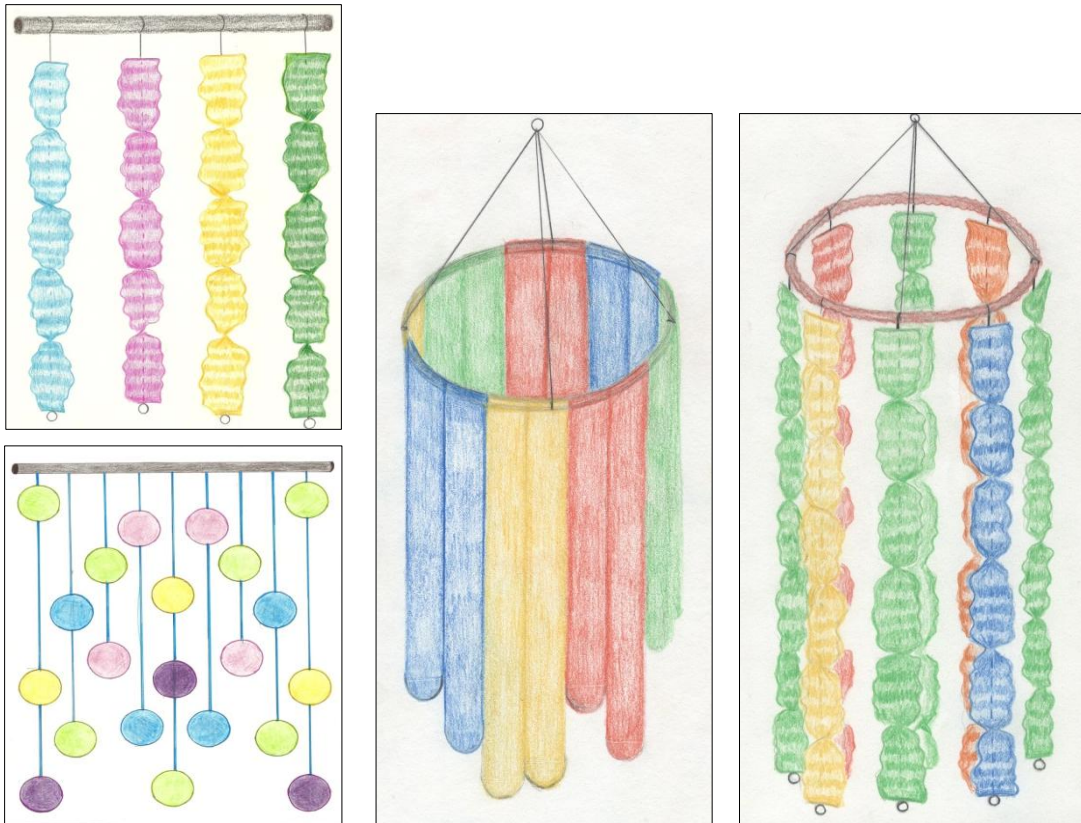
Ideoista poimin luonnoksiksi muutamia, jotka näytin toimeksiantajalle. Pehmoisista lattialle tulevista istuintyynyistä ja putkityynyistä piirsin kaksi versiota (Kuva 16). Lehdenmuoto on helppo muotoilla jo kulttuuritalolla olemassa olevista suorakulmaisista istuintyynyistä. Lehden runko toimii kantokahvana ja tuo samalla lehti-
mäisyyttä tyynyn ulkomuotoon. Lehden päällä oleva runko osuus valmistettaisiin muotoon leikatusta saumuroidusta kankaasta, joka kiinnitetään tikkaamalla lehden päälle (Kuva 16). Tekniikkaa käyttämällä saadaan tuotteisiin tapahtuman graafisen ilmeen tyylistä palapelimäisyyttä. Kantokahvan sisään laitetaan ohkaisempi vaah-
tomuovi pitämään kantokahvaosaa miellyttävänä käyttää. Väri vaihtoehtoja lehdille voisi olla useampikin, luonnokseen olin laittanut kolme eri vaihtoehtoa. Putki-
tyynyn voi valmistaa ylimääräisistä materiaaleista, joita leikkuuvaiheessa mahdolli-
sesti tulee, tyynyn sisällöksi voi laittaa esimerkiksi pieniä styroksipalloja. Tätä täy-
tettä olisi hyvä käyttää pehmeiden ja kevyiden vuoksi.

Kuva 16. Toimeksiantajalle näytetyt luonnokset istuintyynyistä ja putkityynyistä, sekä kuva ompelutekniikasta (Laakso 2012h).

Tilat joihin tuotteet tulevat ovat todella korkeita, joten ehdotin toimeksiantajalle roik-
kuvia helposti siirrettäviä ja kevyitä tekstiilisiä elementtejä. Ideoissa on käytetty
pyöreää muotoa, josta kohderyhmä piti ja muoto toistuu myös festivaalien graafi-
sen ilmeen eri kohdissa. Ensimmäiset karusellikoristeet (Kuva 17) ovat tehty pit-
kästä tekstiilisuikaleesta, joka on pujotettu metallilankaan poimuttamalla. Koristeen

halkaisijaksi tulisi noin 30 senttimetriä, riippuen kankaan lujuudesta. Koristeita voidaan käyttää yksinään tai yhdessä, vaikka kiinnitettynä hula-hula -renkaaseen. Rengas on kevyt ja helppo asentaa korkeillekin paikoille. Muut luonnokset ja ideat, mitä toimeksiantajalle ehdotin, olivat pehmeät ympyrät ja värisade-mobile.

Kuva 17. Toimeksiantajalle näytetyt luonnokset ripustettavista elementeistä (Laakso 2012h).

Kahvila Minttuun tulevien pöytäliinojen ideointiin käytin samaa lehtiteemaa, mikä esiintyy myös istuintyynyissä. Luonnoksiksi tein kaksi eri vaihtoehtoa (Kuva 18), isomman lehden mallin ja pienemmällä lehdillä suunnitellun malli. Pöytäliinoissa käyttäisin samaa valmistusmenetelmää kuin istuintyynyissä, päälle tulevat kuviot tehtäisiin saumuroiduista ja päälle tikatuista kankaan palasista. Hahmoteltu suorakulmio luonnoksen keskellä näyttää sen alueen, mikä tulee pöydän päälle näkyväksi alueeksi. Väreiksi valitsin vihreän, mikä esiintyy jo istuintyynyissä, sekä pinkin, joka esiintyy kulttuuritalon logossa, sekä tiedote- ja informaatiomateriaaleissa. Värikyyttä kahvilaan saataisiin pöytäliinojen väriä vaihtamalla, joka toiseen pöytään sijoitettaisiin vihreällä pohjavärillä ja joka toiseen pinkillä pohjavärillä valmistettu pöytäliina.

merkitty infopöydän sijainti, työpajapöytien paikka ja kahvilan pöytien järjestely, huomioiden suunta korokkeella tapahtuville esityksille. Myös korokkeella sijaitsee sohva, johon kirjailija vieraat voivat tulla teetieteen.

Kuva 20. Ensimmäinen toimeksiantajalle näytetty planssi kahvilan tilaratkaisuista (Laakso 2012i).

Toimeksiantajan palaute luonnoksista oli positiivinen. Lehdenmuotoisista istuintyynyistä ja putkityynyistä pidettiin, lehtityynyissä runkoon pitäisi lisätä ripustettavuuteen ja säilytettävyyteen helpottava lenkki tai reikä. Putkityynyä ehdotettuani, löytyi varastosta neljä pientä vaahtomuovista putkityynyä, jotka olivat jääneet jostain muusta projektista käyttämättömänä ja kelpasivat nyt hyvin tähän projektiin.

Roikkuvista elementeistä karuselli sai kannatusta, elementtejä haluttiin käytettävän yksittäisenä pienemmissä paikoissa ja suurempina mobileina isommassa tilassa. Toimeksiantaja piti elementtien mahdollisuudesta käyttää myöhemmin ja monipuolisesti. Keskellä olevan rautalangan ansioista elementtiä pystyy kiertämään ja muuntamaan moneen muotoon. Rautalangan poiston jälkeen kangas suikaleita voidaan käyttää vaikka kaitaliinoina pöydillä.

Pöytäliinaehdotelmien suunnitelmista pidettiin ja värivaihtelu pöytäliinojen välillä haluttiin toteuttaa. Sekä isolehtinen ja pienillä lehdillä suunniteltu malli tullaan toteuttamaan.

Valvesalin aurinko sai kannatusta monelta taholta, mattojen ja istuintyynyn sijoittelua pidettiin hyvänä, koska lapset pyörivät ja tanssivat esitysten mukana ympäri salia. Suunnitellusta auringosta kuitenkin haluttiin juuri samanlainen, kun kuvataiteilija Bondestamin tekemässä julisteessa, runsaampi ja värikkäämpi. Materiaaleina säteisiin käytettäisiin kirpputoreilta hankittuja käytettyjä vaatteita ja kankaita, joiden ilme olisi hyvin samantyylinen, kuin sanataideviikkojen julisteen säteissä vasemmassa nurkassa sijaitsevassa auringossa. Piirretyssä suunnitelmassa Ilmapallojen väreiksi olin valinnut vihreän ja pinkin. Päätimme, että pallojen värit valitsimme myöhemmin työn edetessä.

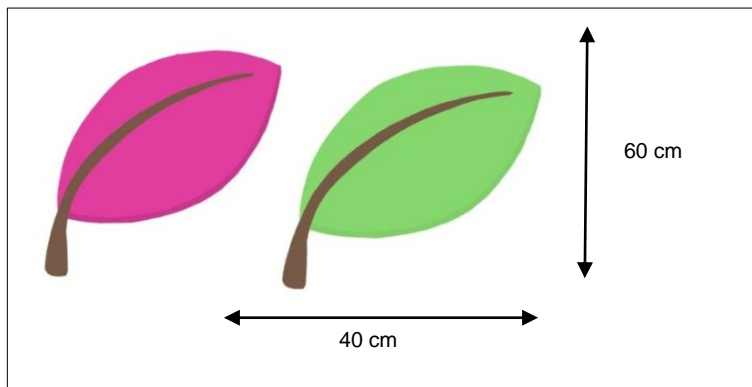
Toimeksiantajan mielestä planssissa kahvila Mintusta oli hieman korjattavaa. Yksi pöytäriivi oli poistettava korokkeen edestä, että katsojille ja lapsille riittäisi tilaa enemmän. Myös työpajan paikkaa oli vaihdettava vähän, että tilaa riittäisi pajassa ahkeroiville, sekä infopöytiä täytyisi tulla yksi lisää. Planssiin (Kuva 20) oli sijoitettu vain kahteen pöytään liinat esimerkiksi siitä, millaiselta ne näyttäisivät, jos liinat olisivat vuoroin eripohjaväreillä sijoitettu. Planssiin toivottiin myös suunnitelma lukunurkkauksesta, joka tulisi sanataideviikkojen jälkeen vapaaseen käyttöön asiakkaille. Asiakkaat voisivat rauhoittua lukemaan satuja tai istahtamaan käydessään kulttuuritalolla.

7.5 Valmiit tuotteet ja suunnitelmat

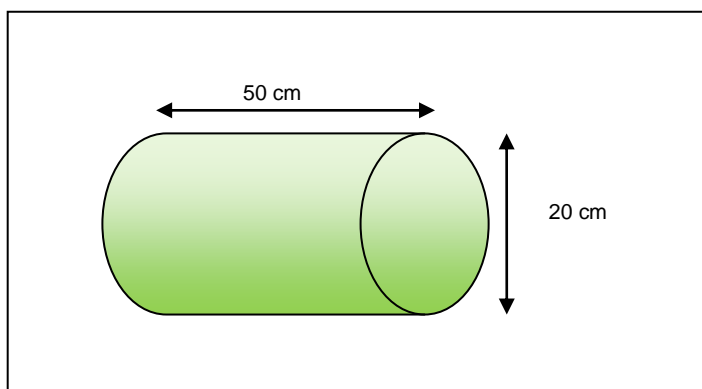
Jo luonnoksissa olevien suunnitelmien perusteella alkoi materiaalin hankinta. Jotkut suunnitelmista muuttuivat, koska saatavuutta materiaaliin ei ollut tai toimitus aika, sekä tapa tuli liian hankalaksi. Myös projektiin varatun budjetin määrä vaikutti valittujen materiaalien ratkaisuihin ja sekä värivalintoihin. Sanataideviikot alkavat vasta 9.5.2012 ja opinnäytetyön palautuspäivä on jo 23.4.2012, joten valitettavasti työhön ei ehdi kuvia valmiiksi tehdyistä tuotteista, sekä niiden ollessa käytössä festivaaleilla. Valmistin kuitenkin istuintyynyistä, karusellikoristeesta ja auringosta pienoismallit, jotka kuvaavat mahdollisimman lähelle oikeaa lopputulosta (Liite 9).

Visualisoinnin valmiit suunnitelmat tein A3 kokoisiksi plansseiksi, joita on neljä kappaletta: pohjakuvan, kuvia kahvila Mintusta, kuvia Valvesalista ja lukunurkkauksen visualisointi. Planssit ovat liitteenä työn lopussa.

Istuintyynyjä valmistetaan 25 kappaletta, kahdella erivärillä lime ja fuksian punainen (Kuva 21). Materiaalina käytetään puuvillakangasta. Istuintyynyn koko runkoineen on 60*40 cm. Istuintyynyjä käytetään, sekä Valvesalissa, että kahvila Mintussa.

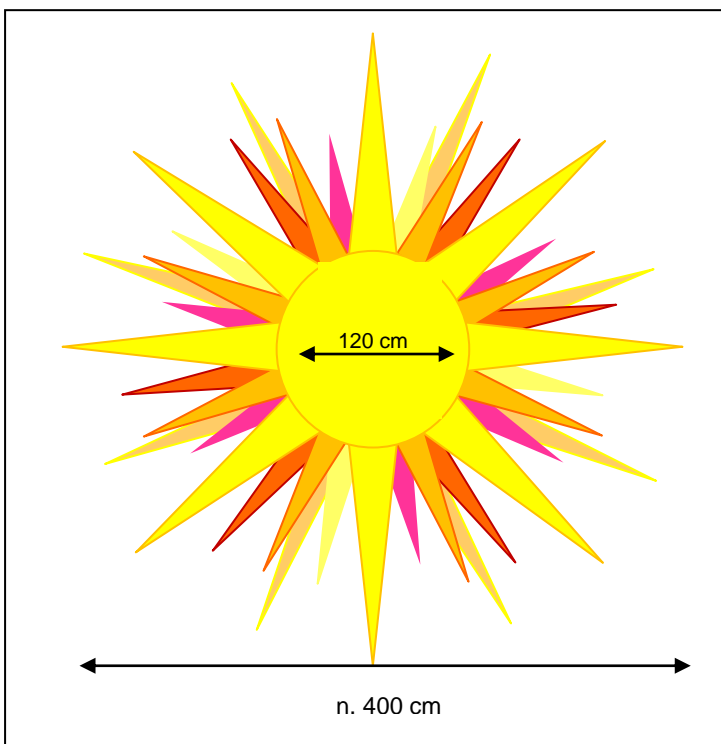
Kuva 21. Istuintyynynt punaisilla pörrömatoilla (Laakso 2012j).

Kuva 22. Putkityyny (Laakso 2012j).

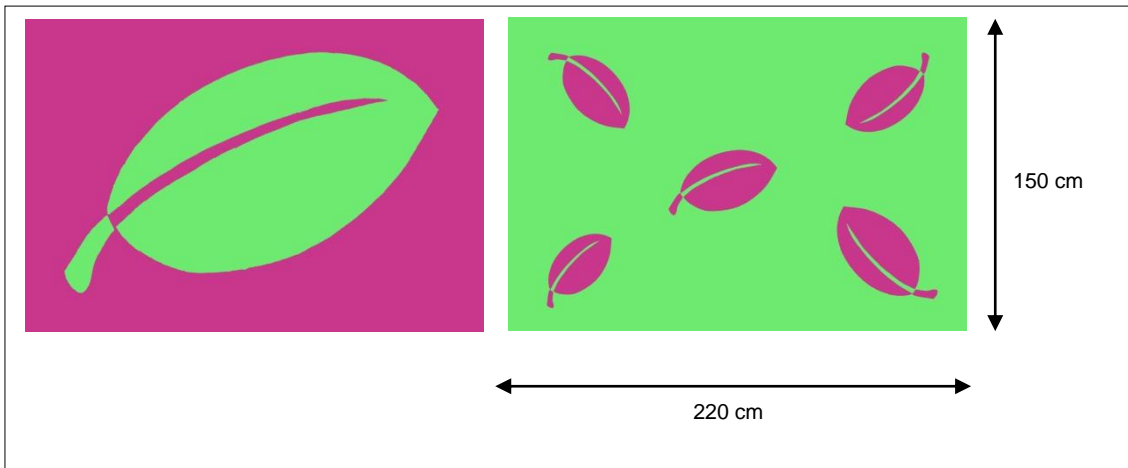
Ensimmäisessä suunnitelmassa Valvesaliin sijoitetun keltaisen maton saatavuus osoittautui hankalaksi, joten vaihdoimme ne kahteen pyöreään oranssiin mattoon. Mattojen määrän lisääntyessä tuli saliin pehmoista aluetta enemmän ja mukavuus, sekä tunnelma tilassa paranivat (Liite 5). Oranssien mattojen kanssa saliin sijoitetaan punaisia pyöreitä mattoja ja kaksi suorakulmaista pörröistä mattoa, jotka kulttuuritalolla olivat jo ennestään. Aurinko säteineen sijoittuu keskelle mattojen ympäröimäksi, lehti-istuintyynyjä ja putkityynyjä (Kuva 21, Kuva 22) sijoitellaan tilaan sen mukaan, miten niitä riittää ohjelman aikataulun sen salliessa. Jo perinteeksi tulleiden ilmapallojen väreiksi valittiin pinkki, oranssi, sekä vihreä ja ilmapalloihin painetaan sanataideviikkojen logo valkoisella. Ilmapalloja voidaan sijoitella sivuille saliin pienissä ryppäissä.

Valvesaliin tulevan ison istuintyynyauringon keskustan halkaisijaksi tulee 120 senttimetriä (Kuva 23). Auringon keskusta valmistetaan keltaisesta hieman nukkapiin- taiseista sisustuskankaasta. Loimuava keltainen on valmistettu polyesteristä. Pehmusteena käytetään vaahtomuovipatjaa. Eriväriset oranssin, keltaisen ja punaisen sävyiset säteet ovat valmistettu kirpputorilta ostetuista vaatteista ja kankaista. Sekaan on laitettu myös omia uusia varastoista löydettyjä kankaita. Auringon halkaisijaksi säteineen tulee noin nelisen metriä.

Kuva 23. Aurinko (Eija Laakso 2012j).

Pöytäliinoja valmistetaan 18 suorakulmaiseen 140*70 senttimetrin suuruiseen pöytään ja neljään pyöreään halkaisijaltaan 80 senttimetrin kokoiseen pöytään (Kuva 24). Pöytäliinojen pohjaväreinä ovat limen vihreä ja pinkki, niitä valmistetaan yhdeksän limenvihreällä pohjavärillä ja yhdeksän pinkillä pohjavärillä. Pyöreisiin pöytiin liinoja valmistetaan kaksi kumpaakin väriä, pienellä lehtimallilla. Lehdet pöytäliinojen päällä valmistetaan aina päinvastaisella värillä. Molempien värien materiaalina käytetään puuvillakangasta.

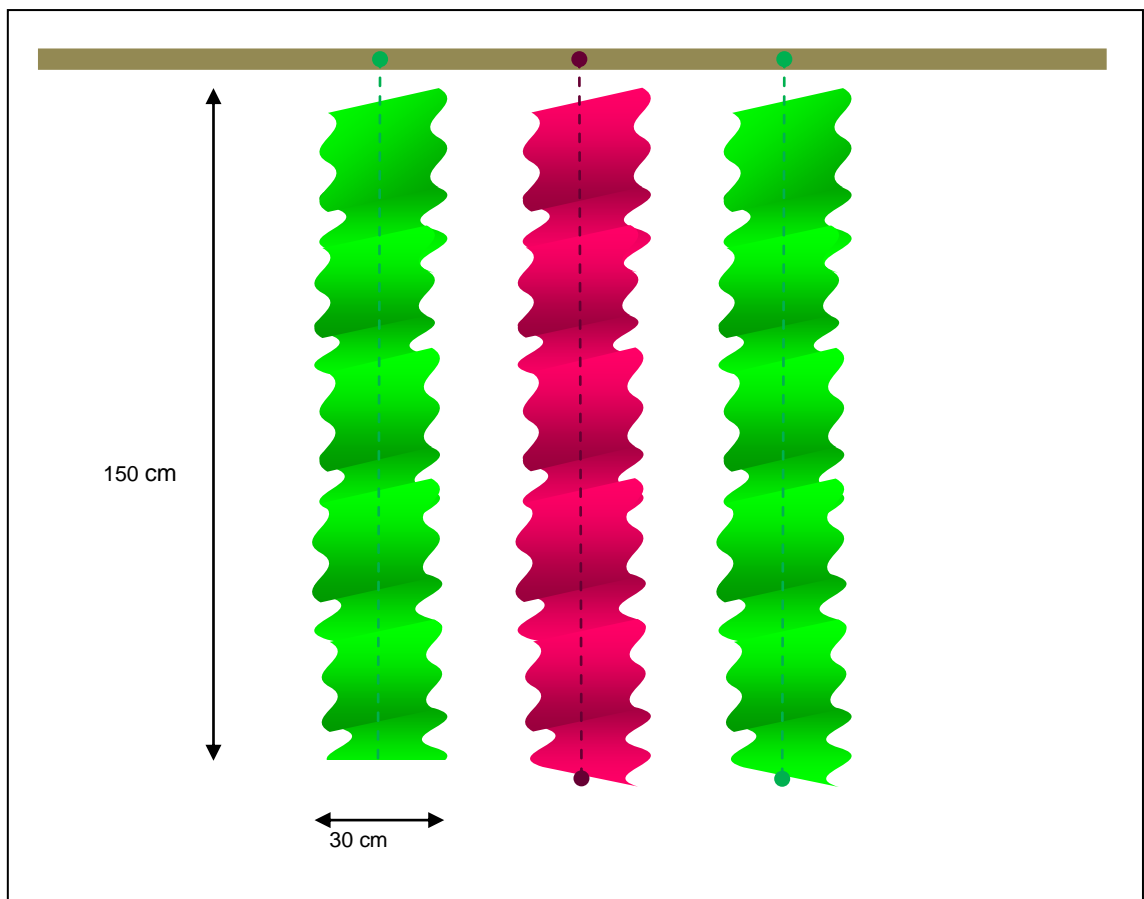
Kuva 24. Pöytäliinat (Laakso 2012j).

Esiintymiskorokkeen eteen sijoitetaan jo salissakin käytettyjä punaisia pörrömattoja (Liite 6), sekä yksi oranssi matto sohvan alle tuoden sohvalla tapatuista haastatteluista kotoisia. Maton ei saanut olla liian keskellä koroketta, koska siinä tapahtuville esityksille tarvitaan tilaa. Korokkeella sijaitseva valkokangas on tarkoitettu esityksissä näytettävien kuvien katsomiseen. Ilmapalloryypäitä laitetaan korokkeelle muutamia siten, että ryppäät ovat helposti siirrettävissä, jos esitykset sen vaativat. Työpajapöytä on sijoitettu lavan viereen, jotta tilaa riittää siinä pyöriessä, jopa 30 askartelijaa yhtä aikaa.

Karuselli koristeet tehdään pöytäliinoihin ostetun materiaalin lopuista. Koristeita valmistuu noin 18 kappaletta, sekä limen vihreää ja pinkkiä (Kuva 25). Koristeiden oikean määrän tiedetään pöytäliinojen valmistuttua. Myös putkityynyjen päälliset valmistetaan pöytäliinojen loppukankaasta ja niiden värit muokkautuu jäljelle jäävän materiaalin mukaan. Karusellikoristeiden sijoitus tulee riippumaan kahvilaan sijoitettavan valokuvanäyttelyn suuruudesta. Pituutta koristeilla on 150 senttimetriä ja leveyttä 30 senttimetriä. Valokuvanäyttely sijoitetaan kahvilan seinille ja koris-

teet eivät saa peittää tauluja. Karusellikoristeita sijoitellaan kahvilaan sen mukaisesti, mitä tilaa tulee löytymään valokuvanäyttelyn pystytyksen jälkeen.

Lukunurkkaus on sijoitettu kulttuuritalon ala-aulaan naulakkojen läheisyyteen (Liite 7). Nurkkauksen tuoleina käytetään talon omia matalia harmaita nojatuoleja, sekä toimistosta löytyvää matalaa pöytää. Pieni kirjahylly auttaa pitämään kirjat järjestyksessä, tila löytyy niillekin kirjoille, joita ei lukuhetkellä tarvita. Pyöreä matto ja huonekasvi antavat rauhallista tunnelmaa nurkkaukseen. Vihreät karusellikoristeet seinillä tuovat huomiota tilaan. Esitys planssiin (Liite 7) olin laittanut toimeksiantajalle ehdotuksia erilaisista tuotteista, jotka voisivat lisäksi sopia käytettäväksi lukunurkkauksessa.

Kuva 25. Karusellikoristeet (Laakso 2012j).

Pohjapiirrokseen on vain merkitty ne tilat kulttuuritalosta, jossa esityksiä ja tapahtumia järjestetään (Liite 8). Kahvila Minttua ja Valvesalia käytetään eripäivinä, joten tiloissa olevia mattoja ja elementtejä on sijoitettu moneen kohtaan vaikka tuot-

teita on tehty ja tilattu vähemmän. Pohjapiirroksista näkyy kaikki sijoitetut elementit.

8 POHDINTAA

Opinnäytetyön tehtävänanto, sekä muotoilun tavoitteet koostuivat monesta erilaisesta osasta ja suunnittelussa oli otettava huomioon nämä kaikki asiat. Alku vaiheessa tapahtuman luonteesta oli vaikea saada kuvaa ja ajatusta, koska sanataideviikot eivät olleet ennestään tuttu tapahtuma. Edellisvuosien valokuvat ja tarinat kuitenkin saivat hahmottamaan millainen tapahtuma oli ja ajatusta siihen, minkälaiseen suuntaan sitä haluttiin viedä visuaalisella puolella.

Projektin myötä tuli mahdollisuus tutustua Oulun kaupungin kulttuuritarjontaa, sekä historialliseen taloon, jonka erilaiset tilat myös tekivät suunnittelusta haasteellisen. Matkanvarrella toimeksiantajan kanssa käydyt useat palaverit ja tapaamiset saivat työhön aina uusia käännteitä, mikä teki projektista mielenkiintoisemman ja haastavamman. Tiivis yhteistyö kuitenkin auttoi suunnittelussa ja tuotteiden eteenpäin viemisessä paljon. Tuotteisiin näin saatiin näkökulmia molemmista suunnista, sekä niistä saatiin toimeksiantajalle ja suunnittelijalle mieluisia tuotteita.

Haasteena myös työtä tehtäessä tuli toimeksiantajan halu nähdä ideoita ja luonnoksia jo työn alkuvaiheessa, joka teki muotoilun prosessista vähän erilaisen, kun aikaisemmissa koulussa tehtävissä projekteissa. Tiedonhankintaa sekä luonnostelua täytyi tehdä samanaikaisesti, vaikka kaikkea tärkeääkin tietoa ei vielä ollut kassassa. Suunniteltu aikataulussa pysyminen tuotti kirjallisen osuuden kanssa ongelmia, lopussa kiinni otettu aika kuitenkin teki tulosta.

Tuotteiden valmistuksen pääpaino tapahtuu työn kirjallisen osuuden palautuksen jälkeen, joten kuvia työhön tuotteista, lapsilla käytössä festivaaleilla, ei ehtinyt tulla. Käyttäjät kuitenkin osaa parhaiten arvioida suunnitellun tuotteen onnistumisen.

LÄHTEET

Antero Vipusen Aarrearkku- näyttely. 23.2.2011. Video. Lataaja: marikanclipit. [Viitattu 19.2.2012]. Saatavana: http://www.youtube.com/watch?v=sscXRyg_Wml

Facebook. 17.2.2011. Valvesali valmiina monipuolisiin esityksiin. Käyttäjä: Kulttuuritalo Valve. Kuvat. [Viitattu 20.2.2012]. Saatavana: http://www.facebook.com/note.php?note_id=197364480290241

Finlayson. 2012. Verkkokauppa. Tietoa tuotteista. [Viitattu 1.3.2012]. Saatavana: <http://www.finlayson.fi/projektimyynti/tietoatuotteista>

Hassinen, J. 2008. Ideointityökalupakki. ideointimenetelmiä ja -työkaluja ideanikkareille. Partus Oy. [Viitattu 15.4.2012] Saatavana: <http://www.jelli.fi/lataukset/2011/05/5.27-Ideointimenetelmi%C3%A4-ja-ty%C3%B6kaluja-ideanikkareille.pdf>

Hakkola, K., Laitinen, S. & Ovaska-Airasmaa M. 1990. Lasten taidekasvatus. Hämeenlinna: Kirjayhtymä Oy.

Hirvi, A. & Nyholm, S. 2009. Visualistin työkalupakki. Tietopaketti näyteikkunan somistamiseen ja tuotteiden esillepanoon myymälässä. Porvoo: Zolan Oy.

Hyysalo, S. 2009. Käyttäjä tuotekehityksessä. Tieto, tutkimus ja menetelmät. Helsinki. Otavan Kirjapaino Oy.

Idelia Päiväkodit. 2012. Galleria. Kuvamateriaalia päiväkodeista. [Viitattu 22.2.2012]. Saatavana: <http://www.idelia.fi/index.php?id=39>

Kangas-Malla. 2012. Pallokangas-oranssi. [Viitattu 12.4 2012]. Saatavana: <http://www.kangas-malla.fi/Pallokangas-oranssi/oranssi>

Kauhanen, J., Juurakko, A. & Kauhanen, V. 2002. Yleisötapahtuman suunnittelu ja toteutus. 1.painos. Vantaa: Werner Söderström Osakeyhtiö, WSOY.

Kettunen, I. 2001. Muodon Palapeli. 1.painos. Porvoo: Werner Söderström osakeyhtiö, WSOY.

Kortesoja, M. <xxx.xxx@xxx.fi> 10.4.2012. Sähköposti. Koordinaattori. Lasten ja nuorten kulttuuri. Kulttuuritalo Valve. Oulun kaupunki. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti] Vastaanottaja: Eija Laakso [Viitattu 11.4.2012]

Kulttuurikiikari. 2012. Lasten ja nuorten kulttuuria Oulun läänissä. Taustatietoa. Taidekasvatusjärjestelmä. [Viitattu 22.2.2012]. Saatavana: <http://www.kulttuurikiikari.fi/suomi/index.html>

Kulttuuritalo Valve. 2012a. Oulun kaupunki. Kahvila Minttu. [Viitattu 20.2.2012]. Saatavana: <http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/kahvilaminttu/>

Kulttuuritalo Valve. 2012b. Oulun kaupunki. Kulttuurikasvatus. [Viitattu 6.4.2012]. Saatavana: <http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/kulttuurikasvatus/>

Kulttuuritalo Valve. 2012c. Oulun kaupunki. Talo. Tilat. Rakennus. [Viitattu 18.4.2012] Saatavana:<http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/toiminta/rakennus/>

Kulttuuritalo Valve. 2012d. Oulun kaupunki. Talo. Tilat. Valvesali. [Viitattu 20.2.2012]. Saatavana: <http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/tilat/valvesali/>

Kulttuuritalo Valve. 2012e. Oulun kaupunki. Toiminta. Festivaalit. [Viitattu 16.2.2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/kaikki_toimijat/uusi_sivu/

Kulttuuritalo Valve. 2012f. Oulun kaupunki. Toiminta. [Viitattu 7.2.2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/

Kulttuuritalo Valve. 2012g. Oulun kaupunki. Toiminta. Konstila: Kädentaidot, muotoilu. [Viitattu 16.2.2012]. arkkitehtuuri. Saatavana:http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/konstilan_kadentaitokoulu/

Kulttuuritalo Valve. 2012h. Oulun kaupunki. Toiminta. Konstila: Kädentaidot, muotoilu, arkkitehtuuri. Kuvia. [Viitattu 16.2.2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/konstilan_kadentaitokoulu/jaakyla

Kulttuuritalo Valve. 2012i. Oulun kaupunki. Toiminta. Tanssi [Viitattu 16.2.2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/tanssikoulut

Kulttuuritalo Valve. 2012j. Oulun kaupunki. Toiminta. Teatteri. [Viitattu 17.2. 2012]. http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/kaikki_toimijat/valokuva/

Kulttuuritalo Valve. 2012k. Oulun kaupunki. Toiminta. Valokuva- ja taidenäyttelyt. [Viitattu 17.2.2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/kaikki_toimijat/teatteri/

Kulttuuritalo Valve. 2012l. Oulun kaupunki. Toiminta. Valveen sanataidekoulu. Ryhmät. [Viitattu 17.2.2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/lapset_nuoret/sanataidekoulu/ryhmat/

Kulttuuritalo Valve. 2012m. Oulun kaupunki. Toiminta. Valveen sanataidekoulu. Lumotut sanat. [Viitattu 17.2. 2012]. Saatavana: http://www.kulttuurivalve.fi/sivu/fi/sanataidekoulu/lumotut_sanat21/

Kulttuuritalo Valve. 2012n. Toiminta. Valveen sanataidekoulu. Lumotut sanat. Lumotut sanat arkisto 2011. PDF. [Viitattu 19.2.2012]. Saatavana: <http://www.kulttuurivalve.fi/tiedostot/Sanataidekoulu/Lumotut%20sanat%202011/LumotutSanat%20ohjelma.pdf>

Kustannusosakeyhtiö Teos. 2012. Kirjailijat. Linda Bondestam. [Viitattu 19.2.2012]. Saatavana: <http://www.teos.fi/fi/kirjailijat/index.php?sub=2&id=225>

Laakso, E. 7.2.2012a. JPG- tiedosto. Omat kuvat. Kuvia Kulttuuritalo Valveelta

Laakso, E. 28.3.2012b. JPG- tiedosto. Omat kuvat. Kuvataidekoulu

Laakso, E 25.1.2012c. Liite X. Muistio. Palaveri. Kulttuuritalo Valve. Oulu

Laakso, E. 7.2.2012d. Liite X. Muistio. Palaveri. Kulttuuritalo Valve. Oulu

Laakso, E. 6.4 2012e. JPG- tiedosto. Omat kuvat. Värikartta

Laakso, E. 7.2.2012f. JPG- tiedosto. Omat kuvat. Kollaasit

Laakso, E. 2.4. 2012g. JPG-tiedosto. Omat kuvat. Mindmapit

Laakso, E. 2.4.2012h. JPG-tiedosto. Skannatut kuvat

Laakso, E. 9.3.2012i. JPG-tiedosto. ArchiCAD-kuvat

Laakso, E. 18.4.2012j. Suunniteltujen tuotteiden mitat

Laakso, E. 25.1.2012k. Muistio. Palaveri. Kulttuuritalo Valve, Oulu

Laakso, E. 7.2.2012l. Muistio. Palaveri. Kulttuuritalo Valve, Oulu

Lasten ja nuorten kulttuurikeskus Pii Poon kannatusyhdistys ry. 2012. Lempäälä. [Viitattu 19.2.2012]. Saatavana: http://www.lastenpiipoo.fi/tapahtumakalenteri/menneet_kuukaudet/kesa-2010/kesakuu_2010/

Linda Bondestam, 2010. Illustrator. Kuvittaja. Posters. Books. [Viitattu 19.2.2012]. Saatavana: <http://www.lindabondestam.com/>

Loistovinkki. 2012. Huopakukka. [Viitattu 12.4 2012]. Saatavana: <http://loistovinkki.fi/blog/2400438/huopakukka-rintakoristeena/>

Mattelmäki, T. 2006. Muotoiluluotaimet. Helsinki: Teknologia Teknova Oy.

Matthews, D. 2008. Special Event Production. The Resources. Canada: Elsevier

Nukketeatteri Akseli Klonk. 16.1.2012. [Viitattu 17.2.1012]. Saatavana: http://www.akseliklonk.fi/engine/index.php?option=com_content&view=article&id=48&Itemid=41

Olamo, H. & Rajaniemi, K. 1998. Ohje sisusteiden paloturvallisuudesta. Sisäasianministeriö. Pelastusosasto, Ohje 4/011/98. RT SM-21081 KH SM-10282.

Oulun Elokuva keskus ry. 2012. Kulttuuritalo Valve. [Viitattu 16.2 2012]. Saatavana: <http://www.oulunelokuvakeskus.fi/oek/toiminta>

Oulun taitelijaseura 63 ry. 2012. [Viitattu 17.2.2012]. Saatavana:
<http://ots.artoulu.fi/?osio=>

Oulun ylioppilasteatteri. 2011- 2012. [Viitattu 17.2.2012]. Saatavana:
<http://oulunylioppilasteatteri.fi/index.php?id=menneet-naeytelmaet>

Pakkala, L. & Louekari, M. 1983. Tekstiilien paloturvallisuus. Kouvola: lehtikanta Oy

Palttala, P., Tulkki, H & Vakkuri, M. 2004. Kulta. Taide ja kulttuuri. 1.painos. Keuruu: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Partanen, E. 2003. Käyttäjälähtöisyyttä tilasuunnitteluun. Toimivat tilat tilapalveluille. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Toimittanut: Eva Ijäs. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Pohjapiirustus. 12.9.2011. Kulttuuritalo Valve. 1.kerros. 1:200. Arkkitehtitoimisto Kari Huotari, Oulu. (Liite x).

Pohjoinen valokuvakeskus. Northern Photographic Centre, 2012. [Viitattu 17.2.1012]. Saatavana:
<http://www.pohjoinenvalokuvakeskus.fi/exhibitionsnayttelyt/exhibition-calendarnayttelykalenteri/>

Ruokonen, I., Rusanen, S. & Välimäki, A-L. 2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa. Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Opas 3. Helsinki: Yliopistopaino Oy.

Ryynänen, T., Kallonen, R & Ahonen, E. 2001. Palosuojatut tekstiilit. Ominaisuudet ja käyttö. Valtion teknillinen tutkimuskeskus. Espoo: Otamedia Oy.

Soiva Siili. 2012a. Orkesteri. Yhtyeen sivut. [Viitattu 16.2.2012]. Saatavana:
<http://www.soivasiili.fi/ui.php?a=17>

Soiva Siili. 2012b. Orkesteri. Yhtyeen sivut. [Viitattu 17.2.2012]. Saatavana:
<http://www.soivasiili.fi/galleria/?id=12>

Stanicek, P. 2010. Color Scheme Design. [Viitattu 14.3.2012.] Saatavana:
<http://colorshemedesigner.com/>

Suomen kotiseutuliitto. 2007. Käy sisään!. Stig in!. Julkiset sisätilat. Euroopan rakennusperintöpäivät 2007. Toimittanut: Irma Lounatvuori. Gummerrus Kirjapaino Oy.

Suomen lasten ja nuorten säätiö. 5.5.2011. Nuori.fi. Elämäntaitojen edistämö. Ajankohtaista. Uusi myrsky on tulossa. Kuva: Antero Tenhunen- Suomen Kulttuurirahasto. [Viitattu 22.2.2012]. Saatavana:
http://www.nuori.fi/ajankohtaista/380/uusi_myrsky_on_tulossa

Tenez, K. <xxx.xxx@xxx.fi> 17.1.2012. Sähköposti. Kulttuurituottaja. Lasten ja nuorten kulttuuri. Kulttuuritalo Valve. Oulun kaupunki. [Henkilökohtainen sähköpostiviesti] Vastaanottaja: Eija Laakso [Viitattu 7.2.2012]

Vallo, H. & Häyrinen, E. 2008. Tapahtuma on tilaisuus. Tapahtumamarkkinointi ja tapahtuman järjestäminen. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Varusteleka. 2012. Brittiläinen-huopa. [Viitattu 12.4 2012]. Saatavana: http://www.varusteleka.fi/product/huovat/brittilainen-huopa-raikean-varinen-kaytetty/_3B90VYPAE

Werner Söderström osakeyhtiö, WSOY. 2012. Kirjailijat. Kuvittajat. Linda Bondes-tam. [Viitattu 19.2.2012]. Saatavana: <http://wsoy.fi/yk/authors/show/18524>

LIITTEET

Liite 1. Valvesali. Pohjapiirros. Kulttuuritalo Valve. Oulu

Liite 2. Kahvila Minttu. Pohjapiirros. Kulttuuritalo Valve. Oulu

Liite 3. Sanataideviikkojen käsiohjelma

Liite 4. Haastattelu. 28.3.2012. Oulunjoen koulu. Oulu

Liite 5. Planssi. Valvesali

Liite 6. Planssi Kahvila Minttu

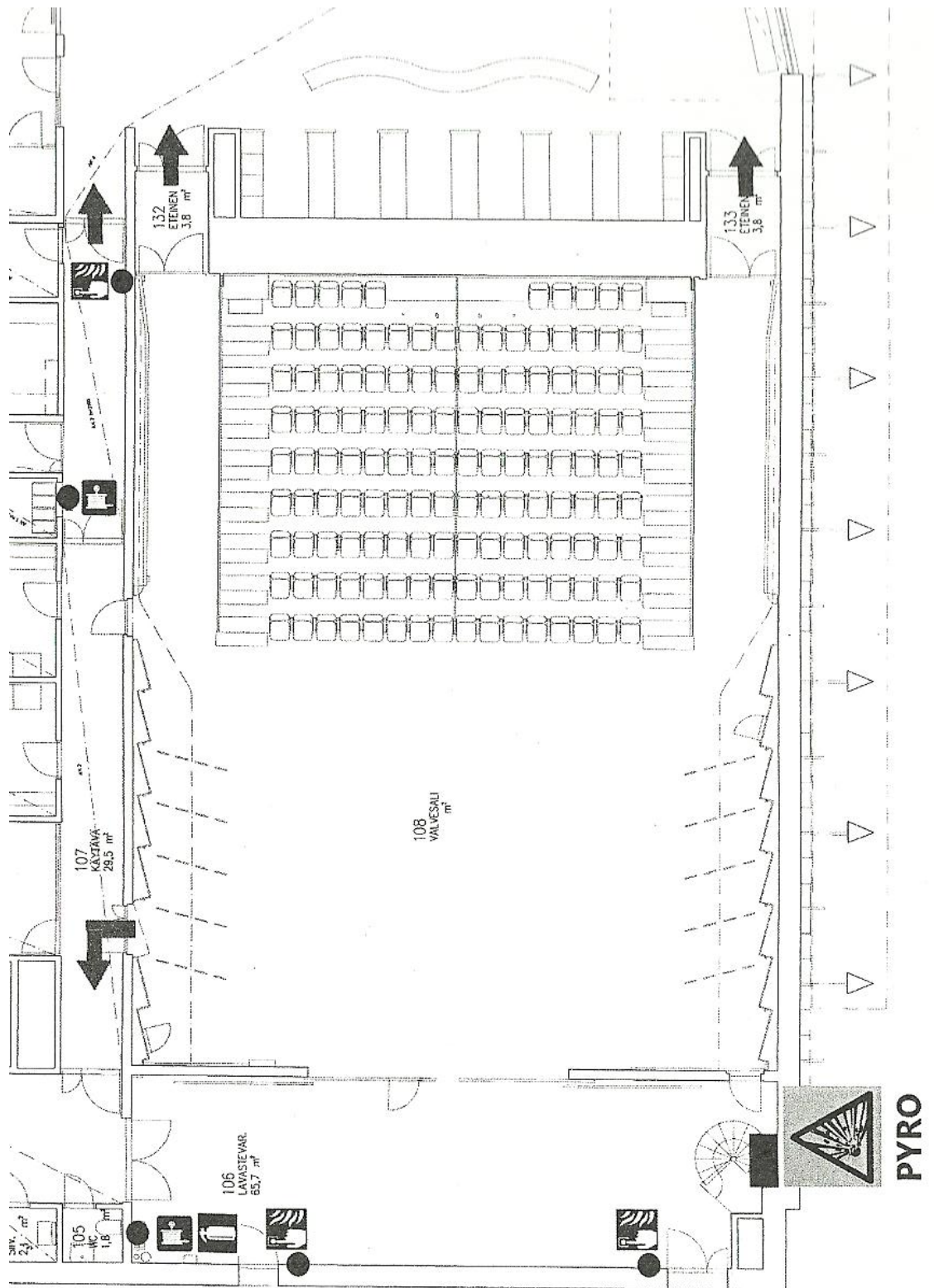
Liite 7. Planssi. Lukunurkkaus

Liite 8. Planssi. Pohjakuva

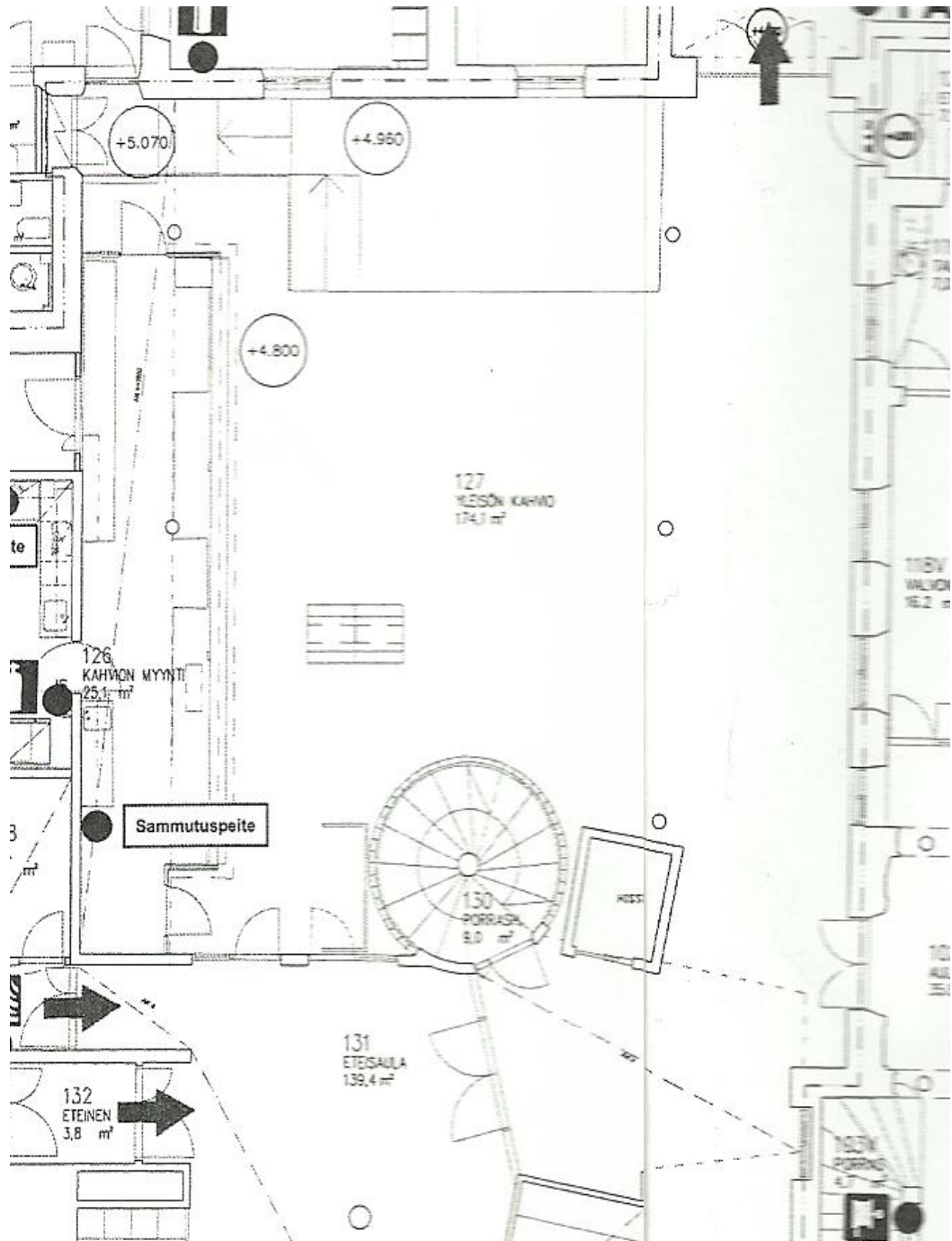
Liite 9. Kuvat pienoismalleista

LIITTEET

Liite 1. Valvesali. Pohjapiirros. Kulttuuritalo Valve. Oulu

Liite 2. Kahvila Minttu. Pohjapiirros. Kulttuuritalo Valve. Oulu

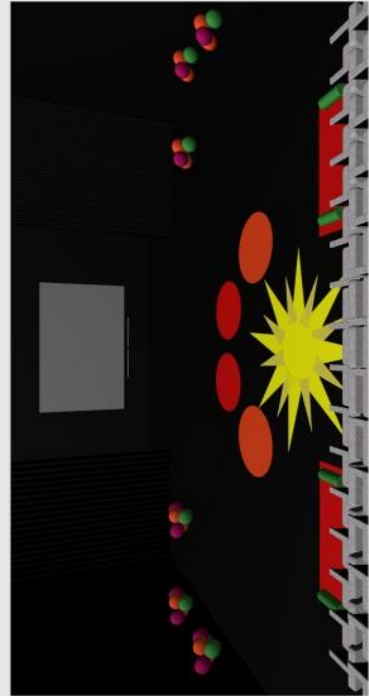
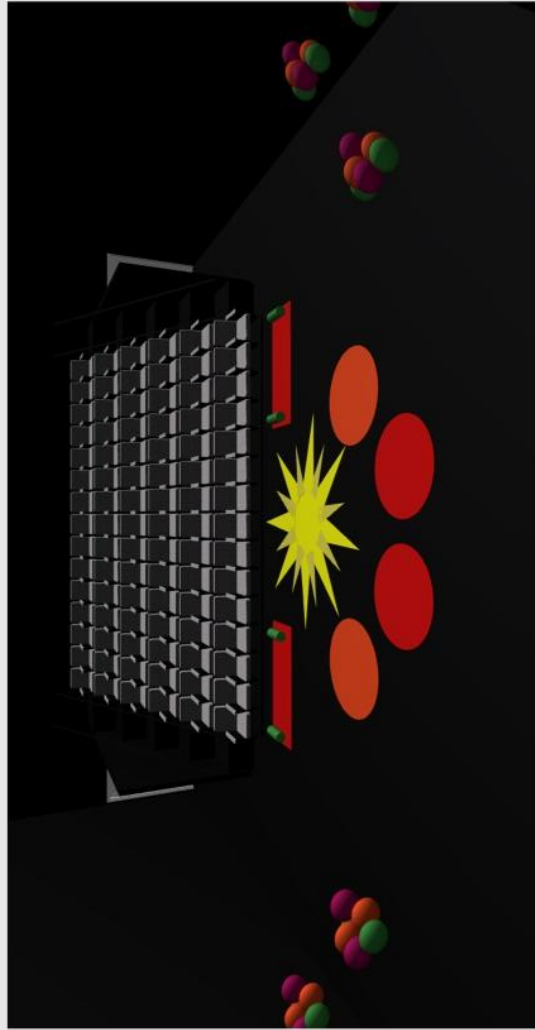

Liite 4. Haastattelu. 28.3.2012. Oulunjoen koulu. Oulu

Haastattelun kysymykset

1. Ammatti?
2. Ikä?
3. Koulutus?
4. Työtehtävät ja mitä työhösi kuuluu?
5. Ohjattavien lukumäärä ohjaustilanteissa (tytöt/pojat)?
6. Annettujen tehtävien luonne, aiheet ja teemat?
7. Tekstiilien merkitys tehtävissä ja työpajoissa?
8. Sanataiteen merkitys tehtävissä?

Liite 5. Planssi. Valvesali

Value
KULTTUURITALO

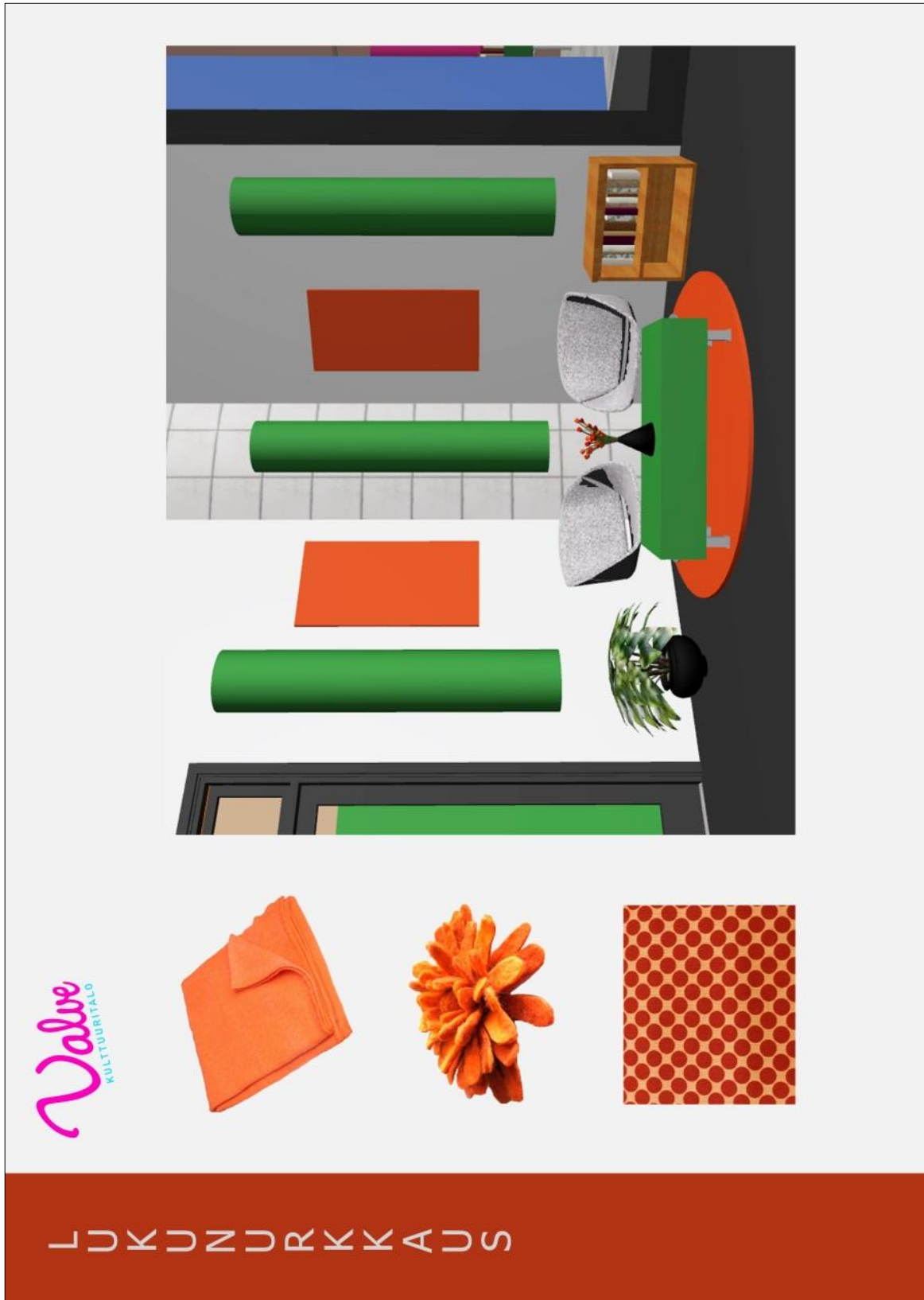
V A L V E S A L I

Liite 6. Planssi Kahvila Minttu

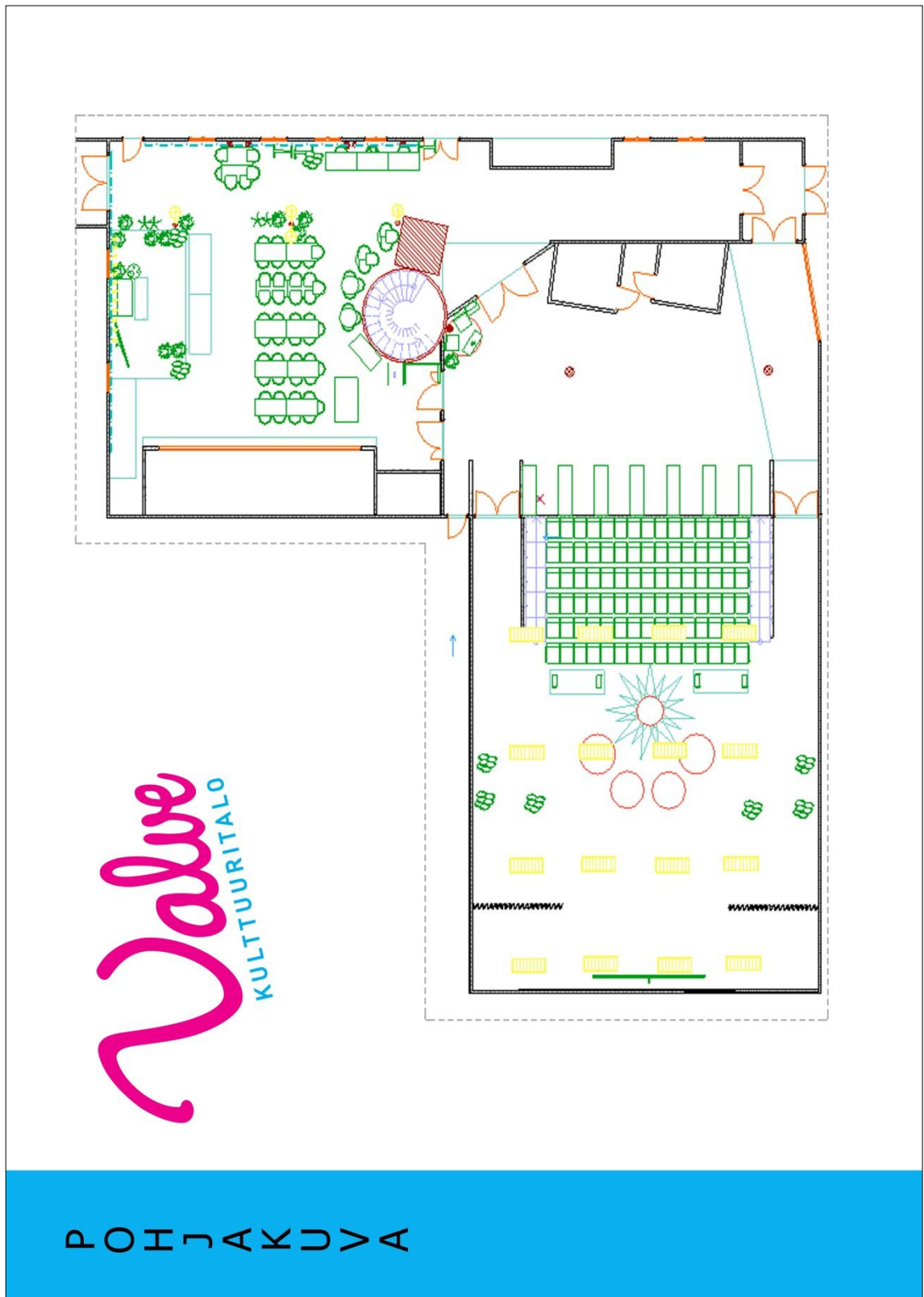

Liite 7. Planssi. Lukunurkkaus

(Varusteleka 2012; Loistovinkki 2012; Kangas-Malla 2012)

Liite 8. Planssi. Pohjakuva

Liite 9. Kuvat pienoismalleista